

V teden solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije od 20. julija do 1. avgusta se je vključil tudi mestni odbor Rdečega križa Slovenije. Z vsemi ljubljanskimi občinami je 30. in 31. julij določil za dneva najbolj humanih in že v bistvu solidarnostnih dejavnosti, to je za dneva krvodajalstva. Na poseben poziv vsem organizacijam združenega dela naj bi se v tem času prijavili in dali kri zlasti tisti mladi delavci, ki doslej v podobnih akcijah še niso sodelovali. Več kot 150 mladih krvodajalcev v dveh dneh je vsekakor uspeh akcije, ki jo je organiziral odbor RK.

V teden solidarnosti se je mestni odbor RK vključil tudi s sredstvi od zbranega starega papirja, ki jih je namenil solidarnostni sklad. Prav tako bodo v začetku šolskega leta organizirali akcijo med šolsko mladino, v kateri naj bi vsak šolar prispeval najmanj 1 dinar v sklad solidarnosti. V ta sklad pa bo MO RK prispeval tudi oblačila in okrepil akcijo za pomoč ostarelim. Na fotografiji je Bogdana iz Litostroja, ki je tokrat dala kri že šestič. — Foto A. Agnič

Po začrtani poti ali na slepi tir?

Ali je res delavska kontrola v Pragerskem na slepem tiru?

Tiri so največkrat simbol za „usmerjeno gibanje“. Vse naj bi bilo jasno, razen če kaj ne iztiri, izskoči. Z ljudmi je seveda drugače. Tudi če so železničarji. Odnosi med ljudmi, med samoupravljavci, pač nimajo tirov...

Clani samoupravne delavske kontrole v Pragerskem so 132. člen nove ustave razumeli z vso prizadevnostjo. Lotili so se nalog in ugotovili vrsto nepravilnosti. Reagirali so nanje — morda ne najbolj uspešno — vendar so doživeli tudi reakcijo na svoj račun. Podrobnosti prinašamo na

3. STRANI

DELAVSKA ENOTNOST

2. VIII. 1975 — ŠT. 30 — L. XXXII

OB ZAKLJUČKU REDAKCIJE

Do Celja — čez leto dni

Vse kaže, da se bodo lahko avtomobilisti že letos zapeljali po delu štajerske avtomobilske ceste od Hoč do Slovenskih Konjic. Tako je povedal novinarjem podpredsednik republiškega Izvršnega sveta Zvone Dragan, potem ko si je minulo sredo ogledal dela na tem odseku Slovenije. Dejal je tudi, da je gradnja ceste med Hočami in Celjem podaljšana do 30. junija prihodnjega leta, medtem ko bo odsek avtomobilske ceste do Levca zgrajen do poletja 1977. leta.

Zvone Dragan je spregovoril tudi o tem, da bi naj v Sloveniji čimprej uvedli javno posojilo za izgradnjo avtomobilskih cest in za modernizacijo regionalnih cest. Po njegovem mnenju naj bi začeli z vpisovanjem in vplačevanjem javnega posojila že to jesen.

—nez

Na ranžirni postaji se rojevajo vlaki...

Foto: A. Agnič

Smo v tednu solidarnosti, ta bo minil, kaj pa potem?

SOLIDARNOST ZDRUŽUJE

V zadnji številki časopisa „Komunist“ (28. julija, stran 5) je zapisano: „Negovanje solidarnosti in vzajemnosti kot humane etične vrednote mora postati trajna naloga socialističnih samoupravnih sil naše družbe“. Ta stavek navdušuje in bi ga zato rad dopolnil. Solidarnost namreč ni nič novega, človek jo nosi v sebi in je — da tako rečem — izmerljiva komponenta njegove osebnosti. Je pa tudi res, da je, če jo zgodovinsko gledamo, lastna prav delavskemu razredu. Pri njem je bila prvič sprejeta kot vrednota. Gre za tisto pravo, organsko solidarnost, ki povezuje in za katero je potrebno veliko globoke misli. Zahteva domišljijo, ki je sposobna približati, kar je daleč, in zahteva tudi zavest, da gre pri sočlovekovi nesreči tudi za skupno nesrečo in da se pomoč neznanemu tovarišu vrača tako ali drugače tudi tistemu, ki jo daje.

Ne gre pa le za materialnost. Solidarnost pomeni tudi proces osebnostne rasti, proces urenjevanja posameznika kot osebnosti in njegove zavesti, da je nezamenljiv in pomemben del samoupravne družbe. Med drugim je tudi solidarnost tista, ki je združevala delavski razred in ga edinega usposobila za oblikovanje zdrave družbe ustvarjalnih ljudi, za duhovno bogato in vedro samoupravno družbo, ki ve, kaj hoče.

...IN BRKINI?

Pred dobrim letom je šest občin — Koper, Izola, Ilirska Bistrica, Postojna in Sežana — ustanovilo odbor za razvoj Brkinov. Gre za lepe kraje, ki pa jih žal tlači revščina, da jih bo moral upoštevati tudi zakon o nerazvitih območjih. Še danes se tam namreč otepajo posledice dolgotrajnega in načrtnega zapostavljanja in pohlepa, ki je v fašistični Italiji presegel vse meje, ko si je prizadeval, da bi tu Slovence — kot v Istri Hrvate — spravil s poti. Dejstvo je, da se ljudje v teh krajih sami ne bodo mogli skopati iz zaostalosti kljub svoji že kar pregovorni pridnosti in delavnosti, zlasti ker si je moral njihov mladi rod iskati zaposlitve drugod.

Velika je bila odločitev družbenopolitičnih organizacij v navedenih šestih občinah, da ustanovijo odbor za pomoč Brkincem. Velika, ker gre za solidarnostno akcijo, ki — rekli smo že — združuje in krepi družbeno in razredno zavest. Velika in pametna pa je bila odločitev tudi zato, ker bomo od tega v bistvu imeli koristi prav vsi in ne samo Brkinci. Ni treba dokazovati, da bo to nalozba, ki se bo bogato obrestovala, pa ne samo v materialnem smislu. Preden nadaljujemo, se spomnimo, s kakšnim ponosom privedajo domačini imenu svoje ožje domovine Brkini prilastek partizanski. Da, za partizanske Brkine gre!

Prva naloga, ki se je je odbor lotil, je bila akcija za zbiranje sredstev za izgradnjo ceste, ki naj bi Brkine tesneje povezala z drugimi kraji. V navedenih občinah so ljudje brez pomislekov sprejeli pobudo in se odločili za „delovni dan za Brkine“. In iz vrst delovnih ljudi v teh občinah je prišla nadaljnja pobuda z željo, da bi ta akcija prerasla v vseslovensko. Zaprošili so med drugim tudi republiški svet ZSS, naj pomaga, in tako se je rodil predlog, naj vsak zaposleni prispeva „pet dinarjev za Brkine“. V bistvu gre za simboličen znesek, toda kot pri vsaki solidarnosti velja tudi tu tisto o zrnu na zrno. Če ob tem nepristransko pogledamo razpoloženje med ljudmi in pogledamo resnici v oči, potem si moramo priznati še to, da ni problema v tem simboličnem znesku oziroma prispevku. Solidarnost živi in rekli smo tudi, da je celo vidna in izmerljiva vsebina njihovega načina življenja in razmišljanja. To je dejstvo! Dejstvo pa je tudi, da akcija za Brkine še ni stekla, kot naj bi. To pa je že vprašanje zunanje organizacijske narave in problem tistih, ki naj bi akcijo speljali.

Iz finančnega pregleda o zbranem denarju vidimo, da je izpadla več kot tretjina denarja, na katerega so računali. Vzrok? Nekaj dni po sprejetju akcije za Brkine je bil potres na Kozjanskem, ki je postal za vso Slovenijo problem pri-

marnega pomena, saj ga res ni bilo mogoče drugače reševati kot s solidarnostno akcijo. Svoje obveznosti do Kozjanskega so delovni ljudje v navedenih šestih občinah izpolnili več kot stotostno, čeprav jim je zato začelo delo v Brkinih občutno zaostajati. Toda njihova solidarnost je živa in vztrajna: odločili so se za „še en delovni dan za Brkine“ (v Sežani, Postojni in Ilirski Bistrici akcija že teče, v obalnih občinah bo stekla v septembru)

Pa poglejmo, koliko smo doslej zbrali za Brkine (podatki so bili predloženi republiškem svetu ZSS približno pred enim mesecem, kažejo pa stanje ob koncu maja):

Šest primorskih občin je zbralo	3.447.350,20
ostale občine iz SRS	225.089,45
SKUPAJ	3.672.439,65

Podatki so sami po sebi tako zgovorni, da je vsak komentar odveč. Ali nas delitev dela in potrošništvo zares tako odtujeta in pogrezata v zakrnelo otopelost? Ali so slabe brkinske ceste hkrati z našimi avtomobili odvrnile tudi našo skrb od deželice, ki je partizanska in bi rada znova zaživela? V Celju bodo z akcijo za Brkine končali do 1. avgusta. Slišimo, da so jo uspešno sklenili v Mariboru! Kaj pa mislijo drugod?

JOŽE ROPOTAR

UKREPI ZIS O VEZAVI UVOZA NA IZVOZNE REZULTATE NAJ BI HKRATI POSPEŠILI IZVOZ IN NAVEZALI PROIZVAJALCE BOLJ NA DOMAČE VIRE SUROVIN, Vendar so ponekod ogrozili proizvodnjo ● PROIZVAJALCI SUROVIN ZA PRALNE PRAŠKE IN TOVARNE PRALNIH PRAŠKOV ZAHTEVAJO SELEKTIVNO URESNIČEVANJE TEGA UKREPA

NEZAŽELENI STRANSKI UČINKI ZDRAVILA

Morda bodo medtem, ko pripravljamo zdajšnje število Delavske enotnosti, v Beogradu že našli ustrezno rešitev. A nič zato, problem proizvajalcev surovin za proizvodnjo pralnih praškov navajamo kot primer, kako lahko posamezni ukrepi, če niso dovolj premišljeni, izdelani do potankosti, pritisnejo ob zid nekatere proizvajalce, čeprav bi zanje sploh ne smeli veljati. Absurd je v tem primeru še tolikanj večji, ker bi bili zaradi težav proizvajalcev surovin ob zadostne količine tudi proizvajalci finalnega proizvoda, v konkretnem primeru pralnih praškov. Da bi pokrili potrebe trga po pralnih praških, pa jih bi morali uvoziti za več kot dvojno vrednost uvoženih surovin. Za devize kajpak, ki jih že tako primanjkuje in ki si jih prizadevamo čimveč prislužiti.

Temu cilju služi tudi stabilizacijski ukrep, ki ga je nedavno tega sprejel, zvezni izvršni svet in ki veže uvoz potrebnih surovin na izvoz izdelkov. Na kratko: podjetju, ki ne bo za petino izboljšalo svojih izvoznih rezultatov, se kvota za uvoz surovin potrebnih deviznih sredstev zmanjša za trideset odstotkov. S tem ukrepom je bržčas imel ZIS več želez v ognju: povečal naj bi prizadevanja naših podjetij, da kljub zelo težkemu položaju na zunanjih trgih prodajo še več izdelkov na tuje, obenem pa začela iskati nadomestila za uvožene surovine v domačih virih.

Povečati izvoz na petino je sorazmerno lahko podjetjem, ki so doslej malo izvažala, velikim izvoznikom pa bo znatno teže ...

Kaže pa, da rek „vsako pravilo ima izjeme“ velja tudi v gospodarstvu. Izjema med izvozniki so proizvajalci surovin za izdelavo pralnih praškov. Pri opisovanju te izjeme pa moramo poseči malo nazaj. Še pred dobrim letom dni so zašli proizvajalci surovin za pralne praške zaradi sorazmerno nizkih cen na domačem trgu v tako težek položaj, da so morali povečati izvoz tega svojega izdelka, čeprav se izvažati praktično ni izplačalo. Kljub temu so se z izvozom reševali izgube. S tem pa so bili seveda prizadeti domači proizvajalci pralnih praškov, kajti le-ti so morali manjkajoče

domače surovine uvoziti za draga deviza sredstva. Zavaljo tega so proizvajalci pralnih praškov že lani krepko „pritisnili“ na bazično industrijo, naj najprej poskrbi za domače potrebe in šele nato izvažajo. Ker so se medtem tudi cene surovinam za pralne praške doma popravile, so se proizvajalci le-teh najprej tiho uklonili zahtevam industrije pralnih praškov, sredi letošnjega leta pa z njimi tudi sklenili družbeni dogovor, katerega bistvo je, da bazična kemična industrija izdelovalcev pralnih praškov ne bo pustila na cedilu pri preskrbi s surovinami. Seveda sodi sem tudi dogovor o cenah.

Vprašanje pa je, pravijo v Kemični tovarni v Hrastniku, ali bo ta dogovor brez ustreznega koraka ZIS – omenili smo ga že na začetku – kaj več kot deklaracija.

Omenjeni družbeni dogovor o odnosih med proizvajalci surovin za pralne praške in proizvajalci pralnih praškov – velja za 18 podpisnikov – je bil formalno podpisan 2. julija letos. Že veliko prej pa so ga posamezni proizvajalci začeli spoštovati, seveda v določenem obsegu.

Kemična tovarna iz Hrastnika na primer, že konec preteklega leta ni več sklepala pogodb s tujimi podjetji o izvozu natrijevega tripolifosfata (surovine za pralne praške) in v letošnjem letu je izpolnila samo obveznosti iz prejšnjih pogodb. Z Zlatorogom in Saponio se je dogovorila tudi o skupnem vlaganju v nove proizvodne zmogljivosti za proizvodnjo surovine za pralne praške. Nova tovarna naj bi v Hrastniku začela delati v začetku leta 1978, njena zmogljivost pa naj bi bila 40.000 ton natrijevega tripolifosfata; danes ga tovarna izdelava 15.000 ton. Ta načrt se časovno ujema z razvojnimi načrti tako proizvajalcev praškov kot tudi celjske cinkarne. Z njo je namreč kemična tovarna Hrastnik sklenila dogovor o sovlaganju v nove kapacitete za proizvodnjo žveplene kisline, ki jo danes TKI v velikih količinah uvažajo, potrebuje pa jo za proizvodnjo natrijevega tripolifosfata in tudi drugih izdelkov. TKI naj bi iz nove tovarne dobila za svoje potrebe 50.000 ton žveplene kisline letno.

Trenutni položaj tako proizvajalcev surovin kot proizvajalcev pralnih praškov pa te načrte potiska vsaj pod vprašaj časa. Zastoj v proizvodnji bo nedvomno poslabšal investicijske sposobnosti vseh partnerjev.

Poglejmo na problem, ki ga je izzval omenjeni ukrep ZIS, spet s stališča TKI Hrastnik. Ker tovarna ne izvažajo, se ji količina potrebnih deviznih sredstev za uvoz surovin avtomatično zmanjša za skoraj tretjino. To pomeni, da bo tovarna ob enomesečno proizvodnjo natrijevega tripolifosfata in drugih izdelkov, ki jih v enem mesecu izdelava ob uporabi 3.000 ton žveplene kisline. Toliko kisline bo namreč tovarna dobila manj, ker ne izvažajo. Na srečo, pravijo v TKI, imamo vsaj do konca leta dovolj zalog fosfatov. Seveda jih vseh ne bomo mogli predelati v surovino za pralne praške, če nam domači izdelovalci kisline ne bodo mogli priskočiti na pomoč, kot so obljubili.

Podoben je položaj tudi pri drugih proizvajalcih surovin in tudi pri proizvajalcih pralnih praškov, ki jim hudo primanjkuje surovin. Zavaljo tega je bila povsem logična skupna poteza: prek zvezne gospodarske zbornice je grupacija proizvajalcev pralnih praškov in surovin predlagala ZIS dodaten ukrep, ki naj bi rešil položaj te grupacije in trgu zagotovil dovolj pralnih praškov iz domačih virov. Predlog – zvezni sekretariat za finance naj bi odobril sredstva za uvoz potrebnih surovin – je krepko podprt s številskimi in izračuni.

Na kratko: za zagotovitev ustreznih količin surovin naj bi odšteli – 27 milijonov dolarjev. Če bi uvozili količinsko enakovredno količino pralnih praškov, bi zanje morali na tujem odšteti okroglih 69 milijonov dolarjev. Računica je dovolj jasna, da proizvajalci upravičeno upajo, da bo pri ZIS naletela na razumevanje. Ob tem pa bržčas ne pretiravamo, če trdimo, da je takšnih primerov, kot so proizvajalci surovin za pralne praške in proizvajalci pralnih praškov, še kaj in da bo moral ZIS najbrže potegniti še nekaj novih selektivnih potez, da bo novi ukrep vezave uvoza na izvozne rezultate zadel v črno in da ne bo imel negativnih stranskih učinkov. RB

V MEŽIŠKI DOLINI NISO ZADOVOLJNI Z URESNIČEVANJEM SAMOUPRAVNIH SPORAZUMOV IN DRUŽBENIH DOGOVOROV

Podpis tudi zavezuje

Ko so v občini Ravne na Koroškem nedavno tega ocenjevali, kako je z uresničevanjem samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, so med drugim najprej ugotovili, da so sporazumi oziroma dogovori še zmeraj preveč načelni, saj so v njih še vedno premalo opredeljene pravice, obveznosti in odgovornosti podpisnikov. To pa je po vsej verjetnosti tudi eden od razlogov da je mogoče še zmeraj ugotavljati premajhno doslednost pri uresničevanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov.

Sicer pa v Mežiški dolini ugotavljajo, da nekatere samoupravne sporazume oziroma družbene dogovore niso podpisale vse temeljne oziroma druge organizacije združenega dela; nekaterih sporazumov in dogovorov podpisniki tudi ne izvajajo dosledno. Ko so na Ravnah na Koroškem ocenjevali družbenopolitične razmere v občini, so se zavzeli tudi za to, da se zaostri odgo-

vornost za kar najbolj dosledno uresničevanje sprejetih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Ni namreč več mogoče dovoljevati neodgovornega vedenja posameznikov oziroma struktur v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela do urejanja skupnih zadev. Zavedati se je treba, da sporazum oziroma družbeni dogovor velja za vse, ki so ga podpisali, da ga enostransko ni mogoče odpovedati niti ga ni mogoče izpolnjevati po svoje.

Aktiv komunistov – neposrednih proizvajalcev občine Ravne na Koroškem je na zadnjem sestanku, ko je prav tako ocenjeval uresničevanje samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov v Mežiški dolini, zahteval, naj bi ugotovili osebno odgovornost vseh, ki samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov ne sprejemajo, prav tako pa tudi tistih, ki jih uresničujemo tako, kot je prav njim. V nekaterih temeljnih in drugih organizacijah združenega dela,

ki so samoupravne sporazume in družbene dogovore podpisale, pa njihovih določb ne uresničujejo, zatrjujejo, da dogovorjenih obveznosti ne morejo izpolnjevati zaradi težavnega gospodarskega položaja, toda v večini primerov gre za očitno težnjo, kako bi izpolnitev samoupravno sprejetih obveznosti preložili na kasnejši čas ali celo odložili.

Razmere terjajo takojšnjo in odločno akcijo vseh organiziranih socialističnih sil, ugotavljajo v Mežiški dolini. Organi samoupravnega delavskega nadzora v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela v občini Ravne na Koroškem bodo morali zato v prihodnje posvetiti posebno pozornost uresničevanju sprejetih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Delavcem bo treba nedvoumno povedati, kdo nasprotuje samoupravnemu sporazumevanju in družbenemu dogovarjanju, ugotovitvam primerno pa bo treba tudi ukrepati!

(Ma)

OB NEKI PRITOŽBI DELAVCEV GRADBENE OPERATIVE, TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA GRADBENEGA PODJETJA »TEHNIKA« V LJUBLJANI, NASLOVLJENI NA REPUBLIŠKO SINDIKALNO VODSTVO

UKRADENA SAMOUPRAVA

Takole so rekli:

„Saj razumemo, tudi vodilnim ni lahko in so kdaj pa kdaj slabe volje in razburjeni pa rečejo delavcu kakšno besedo preveč ali preostro; zgodi se pač. Toda če kdo začne psovati tvoj narod, če te skuša v nič dati, ker nimaš slovenske matere, potem se takšnim odnosom moramo upreti.“

Gre za odnos Antona Hrastnika, vodje mizarske organizacijske enote, obrata v TOZD Gradbena operativa.

ŠOVINISTIČNI IZPAD VODILNEGA DELAVCA

Nedavno tega je obiskal naše uredništvo Nikola Rodič, referent za požarno varnost „Technike“, in je povedal:

„Pri nas je že kakih sedem ali osem let zaposlen Vladimir Krstić, nekvalificirani delavec. Zdaj je kurjač v kurilnici. Lani je zbolel, preživel je težko operacijo želodca, zavaljo katere ne bo nikoli več povsem zdrav. Ko se je vrnil na delo, je socialna delavka predlagala, naj dobi lažje delovno mesto. Njenega predloga niso upoštevali in Krstić je moral spet nositi košare žagovine, čeprav za takšno težko delo ni bil sposoben. Fant je bil poprej dober delavec, potlej pa ni zmožnil toliko kot nekoč, in zgodilo se je, da ga je Anton Hrastnik nekoč videl, kako sedi in počiva; najprej mu je očital, da lenari, bil je tako razburjen, da se ni mogel obvladati, prevrnil mu je košaro na glavo in mu preklel „bosansko mater“. Ker se je to že večkrat zgodilo, se pravi, takšen njegov odnos do delavcev je postal že skoraj pravilo, smo skušali vso zadevo urediti v naši temeljni organizaciji in v organizaciji združenega dela, vendar ni šlo. Kaže, da ima Hrastnik toliko želez v ognju, da mu nihče ne more do živlega. Februarja letos smo se zavaljo vsega tega pritožili tudi na republiški sindikat; pravzaprav to niti ni bila pritožba, bolj poziv, naj nam pomagajo, pa nam, ne vem zakaj, še niso odgovorili.“

Nikola Rodič je hkrati obrazložil tudi svoje, dokaj neprijetne izkušnje, ki jih je imel z Antonom Hrastnikom.

Ob koncu lanskega julija so Rodiča z odločbo imenovali za referenta za požarno varnost v podjetju in Hrastnik ga je grobo nagal iz njegove dotedanje pisarne, češ, pojdi in delaj kjerkoli. Takrat je tudi dejal: „Ste se srbski cigani zavlekli v pisarno.“ Rodič se je pritožil na upravo podjetja, kjer so

mu obljubili, da bodo zadevo uredili, toda Hrastnik se je uprl: „Ne bom ga pustil v obrat“ in njegova je obveljala. Referentu za požarno varnost so potlej v eni izmed garaž uredili majhno zasilno pisarnico.

LEPE BESEDE, KI NISO POSTALE DEJANJA

Ko sem nedavno tega obiskal delavce v obratih „Technike“ na Kajuhovi cesti v Ljubljani, sem se najprej pozanimal, kako imajo urejeno samoupravo. Pokazali so mi statut temeljne organizacije združenega dela gradbene operative, ki je, kot je v njem zapisano, „temeljni samoupravni splošni akt delovne skupnosti, sprejet kot neposredni samoupravni dogovor vseh članov delovne skupnosti“. Statut med drugim tudi določa, da morajo delovni ljudje, združeni v TOZD, „uresničevati humane odnose, ki temelje na neodtujivi pravici do samoupravljanja“. Številni člani govore o pravicah in dolžnostih delavcev, „ki svobodno združujejo svoje delo z družbenimi sredstvi in s tem razširjajo temelje lastnega in družbenega dela ter zadovoljujejo lastne in družbene interese“. Že ob bežnem prelistavanju tega dokumenta je moč ugotoviti, da je v njem zapisano vse, kar je potrebno za uveljavitev prave delavske oblasti.

Pa so mi rekli, da papir marsikaj prenese. Na nekajkrat ponovljeno vprašanje, kaj res ni v redu glede odnosov v njihovem kolektivu, je Ibrahim Nuhanović, delavec v kurilnici – ki je takrat, ko je Anton Hrastnik tako grobo napadel Vladimirja Krstića, vse videl in slišal – dejal:

„Spoštujemo šefe in v Slovenijo smo prišli delat, pa naj bo delo še tako zahtevno. Seveda je slabo, če nekdo vpije nate. Krstić je še vedno bolan, tudi zdaj je v bolnišnici. Takrat je bil Hrastnik najbrž jezen. Človek bi razumel, če bi se to enkrat ali dvakrat primerilo. Pa se tolikokrat, da delavec izgubi vo-

ljo do dela. In najhuje je, ko slišiš psovke na račun svojega naroda.“

SAMOVLJA NAMESTO SAMOUPRAVE

Ker so mi rekli, da je Anton Hrastnik tudi sekretar osnovne organizacije zveze komunistov, sem še zlasti pozorno prisluhnil pripovedi Kemala Nezirovića, ki je pred desetimi leti prišel kot nekvalificiran delavec iz Kumanova v Ljubljano, zdaj pa je kvalificiran tesar, naredil je osemletko in še dva razreda gimnazije in je dve leti član zveze komunistov.

„Na sestankih govorim, ker se zanimam za stvari, toda Hrastniku očitno ni všeč moje sodelovanje v razpravah, saj mi je nedavno, ko so ocenjevali delavce – šlo je za oceno, ki jo upoštevajo pri točkovanju – dal dvojnjo za moje politično in družbeno delo. Ker bojda preveč govorim! Pri nas predvsem dvigujemo roke. Koliko je stvari, o katerih se bi morali temeljito pogovoriti in skupaj poiskati rešitve. Če pa kaj rečeš, ti zabrusi: Jaz sem tukaj šef! Prevladuje mnenje, da je bolje molčati. Tudi samoupravnih sestankov ni dovolj in včasih se nam zdi, kot da so nas za resnično samoupravo ogoljufali. Drži, da je več kot trideset naših delavcev prišlo iz drugih republik, mnogi še ne znajo slovensčine, ne razumejo povsem, o čem govorijo „a sestankih, kaj piše v samoupravnih aktih, toda če bi hoteli uveljaviti delavsko samoupravo, bi kaj hitro našli skupen jezik, najbrž pa bi tudi prevedli vsaj statut in tiste samoupravne akte, ki govorijo o pravicah in dolžnostih delavcev.“

Govorili smo še, kaj storiti. Nekateri so, kot bi se vdali v usodo, skomigali z rameni, češ, kaj moremo proti človeku, ki ima „tolikšno zaslanbo“, drugi pa so bili bolj gozumni.

„Napišite vse po resnici,“ je dejal Kemal Nezirović, „in ko bodo o tej zadevi brali, se bodo morda zbudili tudi naši samoupravni in družbenopolitični organi. Zlasti sindikat v podjetju. Mogoče pa nas bo končno vendarle obiskal še kakšen aktivist iz občinskega sindikalnega sveta.“

In sem tako napisal.

JANEZ VOLJČ

SIGMA

tovarna gumijevih

in kovinskih izdelkov

PTUJ

čestita vsem občanom za občinski praznik občine

Ptuj in jim želi še veliko delovnih uspehov!

Samoupravna delavska kontrola – ali je res potrebna? Ali nimamo že samoupravljanja, samoupravnih organov, ali nimamo samoupravnih aktov, ki določajo odnose v posameznih TOZD? Zakaj potem še samoupravna delavska kontrola?

Vsa ta vprašanja so že dobila odgovor, pa čeprav se še vedno mnogi tako sprašujejo. Na ta vprašanja smo odgovorili že takrat, ko smo razpravljali o novi ustavi, ko smo se odločili o pravicah in dolžnostih delovnih ljudi in ko smo vse to zapisali v novo ustavo. Tako piše v 132. členu ustave socialistične republike Slovenije:

„Delavci v temeljni organizaciji in drugih organizacijah združenega dela imajo pravico in dolžnost, da za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic uveljavljajo samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organu upravljanja organizacije in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole.“

Organ samoupravne delavske kontrole nadzira izvajanje statuta in drugih samoupravnih aktov organizacije ter samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja ter izvršilnih in poslovnih organov organizacije in skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev; izpolnjevanje delovnih in samoupravljaljskih dolžnosti delavcev, organov in služb organizacije; ali se odgovorno ter družbeno in ekonomsko smotrno upravljajo družbena sredstva in razpolaga z njimi; izvajanje načela delitve po delu pri razporejanju dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke; uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih pri delu; obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in nadzorstvo v organizaciji, ter uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.

Organ samoupravne delavske kontrole ima pravico in dolžnost, da z ugotovljenimi pojavi in svojim mnenjem seznanja delavce, organe in službe organizacije, pri katerih jih je opazil, in organe, ki imajo v organizaciji pravico in dolžnost, da jih odpravijo, kakor tudi da sodeluje z organi družbenega nadzorstva in z drugimi organi kontrole.

Sestavo, volitve in odpoklic organa samoupravne delavske kontrole ter njegove pravice, dolžnosti in odgovornosti urejajo statut in drugi samoupravni akti organizacije v skladu z zakonom.“

TEŽAVE DELAVSKE KONTROLE NA PRAGERSKEM ALI KAKO IŠČEJO ŽELEZNICARJI POT PO TIRU NOVE USTAVE

PO ZAČRTANI POTI ALI NA SLEPI TIR?

ODLOČNOST PRVIH KORAKOV

Prvi koraki uveljavljanja samoupravne delavske kontrole prav gotovo niso lahki. Negotovost glede zastavljenih nalog in predvsem nejasnosti o pooblastilih tega organa samoupravljanja, povzročajo v tem času na eni strani mrtvilo in nedejavnost, na drugi pa spore in konflikte z vodilnimi delavci.

Tam, kjer delavska kontrola oziroma njeni člani mislijo, da je bolje, da se v določene probleme in nepravilnosti ne vmešavajo, je to posledica strahu ali pa privzgojene tolerantnosti do predpostavljanih. V tistih delovnih organizacijah, kjer pa so izvoljeni člani delavske kontrole vzeli svoje dolžnosti resno ter ugotovljene nepravilnosti tudi javno povedo, prihaja do trenj in konfliktov med samoupravno delavsko kontrolo in predvsem vodilnimi delavci.

Eno takih podjetij je tudi ŽTP – TOZD Prometna sekcija Pragersko.

Kot pravijo delavci prometne sekcije Pragersko so razmere v njihovi delovni organizaciji že leta nazaj zaostrene. Odnosi med vodilnimi in še posebej med šefom prometne sekcije ter delavci niso bili vselej najboljši.

Z reorganizacijo železnic in z njeno prilagoditvijo določilom nove ustave, so tudi v Pragerskem ustanovili TOZD. Statut TOZD in samoupravni sporazum pa je – kot v vseh železniških podjetjih – zaostajal oziroma se ni prilagajal novi ustavi. Lahko tudi ugotovimo, da železniško gospodarstvo Slovenije ni prav tako TOZD PS Pragersko še nima samoupravnega sporazuma, ki bi bil usklajen z novo ustavo.

Z ustanovitvijo TOZD Pragersko so izvolili tudi organ samoupravne delavske kontrole. V prvih mesecih se člani SDK v Pragerskem niso takoj znašli. Šele seminar v Slovenski Bistrici jim je dal jasne napotke, kaj je njihova dolžnost in kako naj delujejo.

Po tem seminarju pa so se v Pragerskem zganili. „Začelo se je po seminarju,“ je povedal Jože Štunf, prometni tehnik – predsednik delavske kontrole TOZD PS Pragersko. „Tam smo šele spoznali, kakšna je naša naloga. Kaj kmalu se je seznam nepravilnosti v naši TOZD krepko povečal. S tem smo si zadali prve naloge in zagrizli v prav grenko jabolko, saj je delo našega organa povzročilo precej hude krvi in mržnje oziroma sovraštva do članov SDK. Naj naštejemo le nekaj najhujših nepravilnosti, na katere je opozorila delavska kontrola v naši TOZD.“

SEZNAM JE DOLG, DEJSTVA PA V MEGLI

– Že nastavev našega šefa ni bila regularna, saj je njegov protikandidat imel višjo izobrazbo.

– Gradbena dela pri rekonstrukciji naših železniških postaj smo dali v izvedbo privatniku, ki je sicer dal najnižjo ponudbo, pa se je potem izkazalo, da je bil račun znatno višji, dela pa nestrokovno izvedena. Niti v ponudbi niti v načrtu ni bilo niti približno natančne specifikacije posameznih del.

– Ugotovili smo, da naš šef Feliks Jerič ni enako obravnaval vseh delavcev, ki so kršili delovne dolžnosti. Za prihod na delo v vinjenem stanju je nekatere prijavil sodniku za prekrške, druge pa ne.

– Ugotovili smo tudi, da mnogi sklepi delavskega sveta niso bili sprejeti s potrebno večino članov. Zapisniki pogosto tudi niso bili podpisani.

– Nabavili smo rabljen avtomobil, o njegovem nakupu je sklepal delavski svet, ko je bil avtomobil že kupljen.

– Razpisali smo delovno mesto, ki ga po veljavni sistemizaciji delovnih mest za naš TOZD nimamo. Tovariš Jerič je trdil, da je dobil odobritev za to delovno mesto po telefonu iz Ljubljane, kar pa se je izkazalo kot neresnično.

Naj pri tem povem, da sem v dopisu, ki sem ga poslal v Ljubljano in kadrovsko službo železniškega gospodarstva, prosil, naj mi odgovor pošljejo osebno. Odgovora nisem dobil v roke, čez čas pa so me obtožili, da sem ukradel službeno pošto, namenjeno samoupravni delavski kontroli. Direktor TOZD me je zato prijavil javnemu tožilstvu. Tudi zaslili so me. Po daljšem času sem dobil v roke odgovor kadrovske službe, ki jasno govori o tem, da novega delovnega mesta niso odobrili v Ljubljani, ampak da gre v breme naše TOZD.

In še nekaj naj omenim! Pred mesecem naj bi pri nas izvedli volitve v samoupravne organe TOZD – ŽTP in ŽG. Za evidentiranje kandidatov bi seveda moral sindikat sklicati svoje člane. Ta sestanek pa je sklical politični aktiv, in še to v zelo dvomljivih okoliščinah, vsaj kar zadeva sklepčnost. Pri tem so si dovolili tudi to, da so nekatere člane, ki so jih predlagali delavci za posamezne organe, črtali s seznam a, dodali pa nove, ki niti niso pristali na kandidaturu. Na našo zahtevo in intervencijo občinskega sindikalnega sveta ter občinskega sekretarja ZK Slovenska Bistrica pa smo izvedli ponovno evidentiranje kandidatov na sestankih osnovne organizacije sindikata in tako 8 dni kasneje kot v drugih TOZD železniškega gospodarstva izvedli volitve.“

Posledica tega pa je, da se novoizvoljeni samoupravni organi železniškega gospodarstva Slovenije niso mogli konstituirati v predvidenem roku in se zaradi dopustov niso konstituirali niti danes.

„O naših ugotovitvah zaenkrat še nismo izoblikovali oprijemljivih zaključkov, konkretnjših sklepov,“ nadaljuje predsednik SDK, kar pa je tudi razumljivo, saj smo pri nas na Pragerskem šele na začetku uveljavljanja novih samoupravnih odnosov, šele sedaj je v javni razpravi samoupravni sporazum.

Tudi pri delavski kontroli so prvi začetki najtežji. Tistim, ki so bili izvoljeni za naslednjo mandatno dobo, bo prav gotovo laže, saj bodo poznali svoje naloge in tudi vodilni se bodo morali sprijazniti z dejstvom, da jih kontrolirajo tudi delavci.“

Vse ugotovitve oziroma obtožbe delavske kontrole so vodilni v TOZD prometna sekcija Pragersko zanimali. Dodatne kontrole službe družbenega knjigovodstva in inšpekcij železnice res niso ugotovile bistvenih finančnih prekrškov, delo uprave javne varnosti in javnega tožilstva, ki sta se tudi vmešala v nekatere domnevne nepravilnosti, pa zaenkrat še ni končano.

ZAKLJUČKA ŠE NI

Da pa bi končno razrešili že skoraj nevzdržne razmere TOZD PS Pragersko in s tem med drugim zagotovili nemoten in varen železniški promet, je delavski svet sklenil, da štiri delavce PS Pragersko, med drugimi tudi direktorja Feliksa Jeriča in predsednika samoupravne delavske kontrole Jožeta Štunfa, da na razpolago kadrovske službi ŽG Ljubljana. To pomeni, da bodo o njihovem nadaljnjem opravljanju dolžnosti odločili organi ŽG Ljubljana.

Politični aktiv TOZD PS Pragersko pa je kasneje sklenil zaupati direktorju Jeriču nalogo, da sam oceni delo zaposlenih na vseh delovnih mestih v upravi TOZD in jim s tem izreče zaupnico ali nezaupnico.

In nazadnje so sklenili, da bodo pregledali delo in usposobljenost vseh delavcev v upravi, vstevši z direktorjem Jeričem. Komisija, ki so jo izvolili, naj bi delo opravila do konca avgusta.

Od ugotovitev oziroma sklepov te komisije in seveda predvsem od vpliva družbenopolitičnih organizacij TOZD PS Pragersko, bo vsekakor odvisno delovno vzdušje na železniški postaji in ne nazadnje nadaljnji pomen samoupravne delavske kontrole.

Naj ob koncu napišem še nekaj izjav delavcev, ki sem jih srečal med tiri železniške postaje Pragersko. Vprašal sem jih samo tole: „Kaj sodite o delu vaše samoupravne delavske kontrole.“

Jože Lupša: „O tem vam bodo lahko povedali več tisti z uprave. Mi smo tu le zato, da vagono „premetavamo“.“

Jože Markrab – premikač, sicer član delavske kontrole: „Mislim, da smo za začetek dosti naredili, razglasili pa so nas za ničvredneže. To nam je vsekakor vzelo voljo in moralo. Na seminarju v Slovenski Bistrici so nas poučili, kako in kaj lahko ter kaj moramo delati. Tega smo se držali, pa... Če bi imeli na Pragerskem drugo vodstvo, bi lahko dosegli tisti cilj, ki smo si ga zadali, opravili bi nalogo, ki že po ustavi gre delavski kontroli.“

Ivan Gaberc – skladiščni delavec: „Namesto, da bi se sporazumeli, se samo preklajo med seboj tisti iz uprave. Tudi za nas bi lahko kaj uredili, ko imamo vedno samo nočno službo pa še na dopust ne moremo, kadar bi želeli.“

Rudi Pauko – kretnik kretniške postojanke: „Vsem v redu bi bilo z delavsko kontrolo, če bi imela več veljave. Kar pa je ugotovila doslej, so nekako potlačili. Dobro pa je, da delavci kdaj pa kdaj zvejo, kako dela naša uprava. Velikokrat delavec ne ve, tu mislim tudi na druga podjetja, kaj se sploh v podjetju dogaja. Pri nas, vsaj zaenkrat, po ugotovitvah naše delavske kontrole, ni ne slabše pa tudi bolje ne. Delavci tako rekoč nimamo ničesar pri tem. Očitno je, da se na upravi ribajo. Pred nedavnim smo izvolili nove člane samoupravne delavske kontrole, vendar o njihovem delu ni še ničesar slišati. Govori se, da za svoje delo odgovarja še prejšnji organ delavske kontrole, in to do takrat, ko se bodo stvari razčistile.“

Ivan Kerec – vlakovni odpravnik: „V delavski kontroli so začeli dobro, potem pa... ni bilo lahko zanje, saj so se nekam dosti kregali, končni učinek pa je izostal. Vedno je na koncu nekaj manjkalo, čeprav so imeli krepke argumente. Mislim, da je bistvo neuspeha v tem, ker niti delavci niti vodilni niso bili vajeni tega, da bi o napakah vodilnih spregovorili javno in neposredno. Tudi sam sem bil presenečen, ko sem na sindikalnem sestanku v začetku leta poslušal argumentirane obtožbe samoupravne delavske kontrole na račun vodilnih delavcev. Tega doslej res nismo bili vajeni. Prišli smo torej tako daleč, naprej pa, kot kaže, še ne najdemo poti.“

Prav s to mislijo vlakovega odpravnika Ivana Kereca naj za zdaj končamo. Res je, v večini primerov je tam, kjer je samoupravna delavska kontrola resno začela delati, naletela na odpor. In kaj sedaj? Najpomembnejše je, da tisti člani delovnih kolektivov, ki so jim delavci zaupali funkcijo samoupravne delavske kontrole, ne bodo vrgli puške v koruzo. Družbenopolitične organizacije pa jim pri tem morajo pomagati. Tudi za PS Pragersko velja ta ugotovitev.

PRESEDSTVO OBČINSKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENJ GRADEC O AKTUALNIH NALOGAH SINDIKATOV

Nove naloge osnovnih organizacij sindikata

Na zadnji seji se je predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Slovenj Gradec najdlje zadržalo pri obravnavi nekaterih trenutno najbolj aktualnih nalog osnovnih organizacij sindikata. Gre zlasti za uresničevanje sklepov kranjske razširjene seje republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije o uresničevanju ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela ter za odpravo slabosti v tekočih gospodarskih gibanjih. Osnovne organizacije sindikata pa bodo morale nameniti v prihodnje, kot je bilo poudarjeno, več pozornosti tudi delu delegacij za zbor združenega dela slovenjgraške občinske skupščine.

TUDI OCENA DELA ORGANOV SAMOUPRAVNEGA DELAVSKEGA NADZORA

Osnovne organizacije sindikata je predsedstvo znova opozorilo, da s kar največjo zavzetostjo začno z uresničevanjem ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela v skladu s sklepi razširjene seje RS ZSS, ki je bila junija v Kranju. Za akcijski program uresničevanja nalog so se dogovorili na posvetovanju

aktivna predsednikov osnovnih organizacij sindikata Mislinjske doline.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je osnovne organizacije sindikata opozorilo, naj ocenijo dosedanje delo organov samoupravnega delavskega nadzora, nasploh pa so se zavzeli, da morajo biti ocene o uresničevanju ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela kar najbolj konkretne in objektivne.

UGOTOVITI ODPANJA OD LETOŠNJIH PLANSKIH NALOG

Hkrati z akcijo uresničevanja ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela bo tekla v Mislinjski dolini tudi akcija za odpravo slabosti v gospodarskih tokovih. V vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela v občini Slovenj Gradec so že obravnavali informacijo predsedstva CK ZKJ o aktualnih idejnopolitičnih vprašanjih uresničevanja resolucije o osnovnih skupne politike ekonomskega in socialnega razvoja Jugoslavije v letu 1975, prav tako pa tudi oceno gospodarskih gibanj v občini v letošnjem letu.

Izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata se bodo sestali s člani delavskih svetov ter z vodstvi organizacij zveze komunistov in zveze socialistične mladine ter pregledali gospodarsko gibanje v temeljnih organi-

zacijah združenega dela. Pri tem bodo zlasti skušali ugotoviti odstopanja od nalog, ki so zapisane v razvojne načrte za leto 1975, posebej kar zadeva celotni dohodek, porabljena sredstva in dohodek, amortizacijo, ostanek dohodka in izplačane osebnih dohodke ter zaloge.

SLABOSTI V DELU DELEGACIJ ZA ZBOR ZDRUŽENEGA DELA OBČINSKE SKUPŠČINE

Predsedstvo občinskega sveta je tudi opozorilo vse osnovne organizacije sindikata v Mislinjski dolini, da posvete v prihodnje več pozornosti tudi delu delegacij za zbor združenega dela občinske skupščine. Ugotavljajo namreč, da se posamezne delegacije sestajajo zgolj zato, da izvolijo delegata, ki se bo udeležil seje zbora združenega dela, na obravnavo gradiva za sejo zbora združenega dela pa večkrat „kar pozabijo“. Ponekod slabo sodelujejo z delegacijami tudi strokovne službe temeljnih oziroma drugih organizacij združenega dela. Slabosti pa je še več.

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov Slovenj Gradec je naročilo vsem izvršnim odborom osnovnih organizacij sindikata, da po obravnavi dosedanjega dela delegacij za zbor združenega dela slovenjgraške občinske skupščine storijo vse, da bodo zagotovljeni optimalni pogoji za delo delegacij. Občinski sindikalni svet pa bo skupaj s predsednikom zbora združenega dela občinske skupščine sklical posvetovanje z vodji delegacij za zbor združenega dela, na katerem bodo spregovorili o dosedanjem delu zbora ter o slabostih, ki jih ugotavljajo. (An)

Načelno za — v praksi proti

V sindikatih bomo nadaljevali proces dograjevanja celotnega sistema sporazumevanja in družbenega dogovarjanja pri razporejanju dohodka in delitvi dohodkov. Ker še vedno ni povsem jasen družbeni pomen usklajevanja interesov po teritorialnem načelu, se bomo sindikati neposredno vključili v oblikovanje in sprejemanje družbenih dogovorov za območja. V njih mora biti omogočeno iz zagotovljeno usklajevanje interesov o skupni porabi, dogovarjanje o osnovah in merilih, ki zagotavljajo enakovrednost delavcev pri svobodni menjavi dela in usklajevanje o drugih vprašanjih, ki zadevajo razpolaganje z rezultati skupnega dela in na njih vplivajo razmere v okolju, v katerem delavec živi in dela.

Tako smo zapisali v 5. sklepu 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije o področju, ki je izredno občutljivo glede na osebne in družbene interese. Dogovorov na področju dohodkov in delitve osebnih dohodkov pa kljub temu ne uresničujemo v celoti, saj se je akcija za sklenitev regionalnega družbenega dogovora o usklajevanju meril za delitev dohodka in osebnih dohodkov za kraško — obalno področje nepredvideno zavlekla za skoraj pol leta. Kljub izrednim prizadevanjem sindikatov, ki so nosilci tovrstnega dogovarjanja, se mnoge delovne organizacije in druge skupnosti niso vključile niti v postopek pred usklajevanjem niti niso izvolile delegatov, ki bi na zboru podpisnikov dopolnili in uskladili osnutek, ki je bil dan v javno razpravo že lani.

O prepočasnem dogovarjanju o usklajevanju meril za delitev dohodka in osebnih dohodkov na kraško-obalnem področju je bilo govora na mnogih sestankih vseh družbenopolitičnih organizacij, tudi na zborih občinskih skupščin. Skupna je bila ugotovitev, da je od tega dogovora odvisno mnogo področij porabe, naj omenimo le financiranje programov krajevnih skupnosti, gradnjo višinskega vodovoda itd. Na teh sestankih ni bilo dilem o nujnosti, da sta akcija in sprejem družbenega dogovora nadvse potrebna.

Ko so delegati krajevnih skupnosti predstavniki družbenopolitičnih organizacij in skupnosti na nedavni seji občinske konference SZDL v Kopru poslušali poročilo o problemih, ki spremljajo akcijo za podpis družbenega dogovora, so lahko slišali tudi konkretne podatke, kje se v dogovarjanje še niso vključili. Ni namen tega sestavka objaviti listo teh, opozoriti želimo le na dokajšnje neskladje med družbenopolitičnimi dogovori ali celo sprejetimi sklepi kongresa in njihovim uresničevanjem. Ko preverjamo vzroke, zakaj so se delavci izrekli za to, da ne pristopijo k regionalnemu sporazumu, da o tem sploh še niso razpravljali, ni težko ugotoviti, da so jim takšne odločitve priporočile strokovne službe ali celo nekateri vodilni. Po drugi strani pa so tudi osnutki družbenega dogovora običajni v predalih, očitna je tudi nesposobnost strokovnih služb, ki še niso doumele svojega položaja v sistemu celovitih samoupravnih odnosov. Interesi se zato oblikujejo v zaprtih krogih, in brez sporazumevanja na delegatskih osnovah. Od delegatov zahtevajo, da so aktivni, kadar se porode problemi, kadar pa gre komu dobro, razglašajo sporazumevanje in dogovarjanje kot intervencijo.

Pri opredeljevanju nalog smo tudi v družbenopolitičnih organizacijah enotni, ko sprejemamo sklepe, ki bi nam te pojave odpravili, nanje pa hitro pozabimo, ko jih moramo uresničiti, ali pa smo premalo odločni pri iskanju krivcev.

FRANC OBOLNAR

VELENJE

Javna razprava o družbenem dogovoru

Občinski svet Zveze sindikatov Velenje je dal te dni v javno razpravo predlog družbenega dogovora o obveznem združevanju, upravljanju in uporabi sredstev za usmerjeno stanovanjsko gradnjo v višini 10%. S tem družbenim dogovorom bodo organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije, družbenopolitične in druge organizacije, društva, občinska skupščina ter občinski svet zveze sindikatov določili osnove, pogoje, merila in kriterije, s katerimi bodo usklajevali svoje interese s splošnimi interesi in

določili medsebojne pravice ter obveznosti pri združevanju, upravljanju in uporabi sredstev za stanovanjsko gradnjo.

Podpisniki družbenega dogovora bodo v letih 1975—1976 združevali 10% denarja obvezno izločenih sredstev za stanovanjsko gradnjo za kreditiranje usmerjene stanovanjske gradnje.

V Velenju računajo, da bo podpisan družbeni dogovor o obveznem združevanju, upravljanju in uporabi sredstev za usmerjeno stanovanjsko gradnjo v začetku septembra letos. (vs)

VINKO TRINKAUS

VELIKA STAVKA

V založbi ČZP Delavska enotnost lahko takoj dobite knjigo — delavski roman Vinka Trinkausa **VELIKA STAVKA**.

Knjiga je vezana v platno in opremljena s štinitnim ovitkom. Format je 15 x 22 cm, obsega pa 372 strani.

Cena za izvod knjige j: 150 din.

Naročila pošljite na naslov: ČZP Delavska enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

VELENJSKA AKCIJA ZA URESNIČEVANJE CILJEV DRUŽBENOEKONOMSKE POLITIKE TER UVELJAVLJANJE USTAVNE VSEBINE SAMOUPRAVLJANJA V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA

ŠTABI USTANOVLJENI, PRVE SKUPNE SEJE

Ob koncu junija je predsedstvo občinskega sveta Zveze sindikatov Velenje na razširjeni seji skupaj s člani komisije za samoupravljanje in ekonomske odnose ter za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, s predstavniki občinskih vodstev drugih družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in samoupravnih interesnih skupnosti obravnavalo naloge sindikatov v družbenopolitični akciji za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike ter za uveljavljanje ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združe-

nega dela. Sprejelo pa je tudi operativni program te akcije v Šaleški dolini.

Da bi akcija stekla kar najbolj organizirano in učinkovito, je predsedstvo velenjskega občinskega sindikalnega sveta imenovalo posebne skupine, ki bodo v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela spremljale družbenopolitično dejavnost ter pomagale osnovnim organizacijam sindikata pri usmerjanju in uresničevanju akcije. V začetku julija je bil sestanek s člani teh skupin, 14. julija pa so se sestali tudi pred-

sedniki osnovnih organizacij sindikata in predsednik konferenc osnovnih organizacij sindikata. Obravnavali so gradivo, ki je temelj za akcijo uresničevanja ciljev družbenoekonomske politike ter uveljavljanje ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela v občini Velenje. Podrobno pa so spregovorili tudi o nalogah sindikatov v tej akciji.

V temeljnih organizacijah združenega dela v Šaleški dolini so v zadnjih dneh imenovali odbore oziroma politične štabe za izvedbo te široke družbenopolitične akcije, ki jih sestavljajo predsedniki osnovnih organizacij sindikata, sekretarji osnovnih organizacij zveze komunistov, predsedniki osnovnih organizacij zveze socialistične mladine, predsedniki delavskih svetov ter predsedniki organov samoupravnega delavskega nadzora. Na prvih sejah sprejemajo odbori oziroma politični štabi akcijske programe, dogovarjajo pa se tudi o pripravi ocen konkretnega položaja v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela.

Te dni so sklicane tudi že prve skupne seje članov izvršnih organov družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov temeljnih organizacij združenega dela. Na teh sejah bodo obravnavali informacijo predsedstva CKZKJ in sklepe republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije o uveljavljanju ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organi-

zacijah združenega dela, spregovorili bodo o položaju v temeljni organizaciji združenega dela ter sprejeli programe nadaljnje aktivnosti pri uresničevanju ciljev družbenoekonomske politike ter uveljavljanju ustavne vsebine samoupravljanja v temeljnih organizacijah združenega dela.

V začetku septembra bodo članski sestanki osnovnih organizacij sindikata oziroma zbori delovnih ljudi, na katerih bodo celovito ocenili položaj posameznih temeljnih organizacij združenega dela ter sprejeli nadaljnje ukrepe za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike ter uveljavljanje ustavne vsebine samoupravljanja v TOZD. Do 23. septembra pa se bodo sestale na razširjenih sejah konference osnovnih organizacij sindikata v organizacijah združenega dela, ki bodo obravnavale oceno in sprejele ukrepe in sklepe za organizacijo združenega dela.

Po sejah občinskih odborov sindikatov posameznih dejavnosti, na katerih bodo ocenili potek te najširše družbenopolitične akcije v osnovnih organizacijah sindikata, pa se bo v začetku oktobra sestala občinska sindikalna svet, ki bo ocenil potek akcije za uresničevanje ciljev družbenoekonomske politike ter uveljavljanje ustavne vsebine samoupravljanja v TOZD in v občini, ter opredelil nove naloge osnovnih organizacij sindikata za uresničevanje zastavljenih ciljev. (L)

Časopisno založniško podjetje DELAVSKA ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4

objavlja prosto delovno mesto
UREDNIKA V ZALOŽNIŠTVU

Področje dela je lektorstvo za slovenski jezik, redakcijsko in organizacijsko delo v založbi.

Interesenti morajo izpolnjevati poleg splošnih še naslednje pogoje:

- da imajo končano visoko izobrazbo humanistične smeri,
 - da imajo organizacijske sposobnosti in so široko splošno razgledani,
 - da so moralno in politično neoporečni.
- Medsebojno delovno razmerje se sklence za nedoločen čas. Poskusno delo traja tri mesece. Osebnih dohodkov ni. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Prošnjo z dokazili o izobrazbi in o morebitnem prejšnjem delu pošljite na naslov: ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

VRAŠANJE:

V delovni organizaciji sem dal odpoved in prosil za sporazumno prenehanje lastnosti delavca v združenem delu. Zanima me, ali me je ta delovna organizacija v primeru, da v novi opravi uspešno poskusne dobe, dolžna sprejeti nazaj na delo ali ne.

H. B. — MENGEŠ

ODGOVOR:

Dosedanja delovna organizacija vas nikakor ni dolžna sprejeti nazaj na delo. Z odpovedjo ste sami izrazili željo, da prenehate pri njej delati, s čemer se je delovna organizacija strinjala in so z dnem prenehanja lastnosti delavca v združenem delu prenehale tudi medsebojne pravice in obveznosti, še zlasti pa pravica do dela samega. Le v primeru, da vam bi pri stari delovni organizaciji prenehala lastnost zaradi nezakonitega ravnanja delovne organizacije (nezakonite odločbe o prenehanju) in bi na sodišču združenega dela uveljavljali

pravico do vrnitve na delo, bi vas morala sprejeti nazaj na delo, in to na podlagi ustrezne pravnomočne odločbe sodišča. V nobenem drugem primeru vas delovna organizacija ni dolžna ponovno sprejeti na delo, še posebej ne, ker ste sami želeli prenehati z delom. Do ponovne zaposlitve lahko pride le, če se bo delovna organizacija strinjala, da vas ponovno sprejme na delo oziroma če bo pristojni organ sprejel takšen sklep na vašo vlogo po zaposlitvi. Poudarjamo, da te dolžnosti nikakor nima!

M. LIPUŽIČ

DE pravna posvetovalnica
kupon

**GRADBENO PODJETJE DRAVOGRAD GRADI
V MARIBORU 105 STANOVANJ**

ZDRUŽENI BODO UČINKOVITEJŠI

**GP Dravograd proizvaja tudi zelo popularno strešno
opeko z imenom »trajanka«**

Gradbeno podjetje Dravograd je s 600 zaposlenimi delavci in z blizu 112 milijoni dinarjev realizacije v minulem letu na Koroškem najmočnejša gradbena delovna organizacija. Za letos predvidevajo, da bodo opravili že za blizu 150 milijonov dinarjev gradbenih del.

Področje njihove dejavnosti se razteza na slovenjgraško, ravensko, dravograjsko, radeljsko in mariborsko občino. Poleg operative ima GP Dravograd tudi stranske obrate, kamor sodijo gramoznica, separacija in betonarna. Razen tega je zelo znana njihova strešna opeka pod imenom »trajanka«, ki jo proizvajajo v samostojni tovarni. Podjetje ima zelo razvito obrtniško dejavnost — mizarje, teracerje, vodovodne instalaterje, kleparje, polagalce podov in oblog, soboslikarje in druge. Njihov strojni obrat ima na skrbi gradbene stroje, v njem pa deluje tudi ključavničarska delavnica.

Lani je gradbeno podjetje Dravograd gradilo v glavnem industrijske objekte, manj pa stanovanj. Letos pa bo tudi v njihovi dejavnosti prevladovala gradnja stanovanj. Te dni bodo, denimo, začeli z gradnjo 105 stanovanj ob Koroški cesti v Mariboru. Tu bodo prvič uporabili sodobno tehnologijo s pomočjo veliko-stenskih opažev, ki so jih

dobili iz Zveze republik Nemčije. Seveda pa bodo z gradnjo stanovanj nadaljevali tudi v dravograjski in v ravenski občini. Kot zanimivost naj omenimo, da gradbeno podjetje Dravograd zelo uspešno pomaga tudi individualnim graditeljem stanovanjskih hiš. Še posebej se je pri tem izkazalo v Kotljah, kjer so lani zgradili osem individualnih stanovanjskih hiš. Gradbeno podjetje Dravograd je letos začelo z gradnjo tudi nekaterih manjših industrijskih objektov. Veliko dela pa bodo imeli z gradnjo objektov družbenega standarda: v Slovenji Gradcu gradijo veliko športno dvorano, prav tako na Ravnah na Koroškem, veliko šolo s telovadnico pa v Miklavžu pri Mariboru.

Tako kot v drugih gradbenih podjetjih koroške regije se tudi v GP Dravograd pripravljajo na združitve v enotno gradbeno podjetje koroške regije. V združitvi z GP Slovenj Gradec in Stavbenikom iz Prevalj vidijo tri bistvene prednosti. Najprej povečanje proizvodnje in racionalnejšo delitev dela med gradbenimi podjetji na Koroškem, zatem: vsa tri gradbena podjetja se bodo lahko združena uveljavila tudi na drugih tržiščih v Sloveniji. In slednjič: združili bodo pripravo dela in projektive, tako da se ne bo več dogajalo, da bi prav vsak delal vse. (ep)

SLOVENIJALES — TOVARNA MERIL SLOVENJ GRADEC

PODVOJILI BODO PROIZVODNJO

Ob prehodu iz starega v novo leto, 28. decembra lani, so delavci Slovenijales—Tovarne meril Slovenj Gradec praznovali 70. obletnico obstoja svoje tovarne. Tovarna je nastala 1904. leta in je vse do osvoboditve menjavala lastnike, prav tako pa tudi proizvodni program. V njej so proizvajali različne lesne izdelke — od upognjenih stolov, zložljivih meril in pa vse do proizvodnje barak.

Po vojni so v tovarni meril naglo povečevali proizvodne zmogljivosti, naraščalo pa je tudi število zaposlenih, saj je kolektiv že 1949. leta štel 300 delavcev. Delo v starih prostorih je bilo težavno in kolektiv se je lotil načrtnega urejanja proizvodnje, odpravljanja ozkih grl in drugih težav, s katerimi se je srečeval v proizvodnem in poslovnem procesu. Leta 1954 so zgradili strojni oddelek, v katerem je stekla proizvodnja zložljivih meril, šolskih in risalnih priborov, lesenih libel, gozdarskih meril in lesne galanterije. Že ta investicija je povzročila precejšnje spremembe v kvaliteti in količini proizvodnje, prav tako pa je to tudi čas, ko se je kolektiv uveljavil na tujem, saj je v 1960. letu znašal izvoz kar polovico celotne proizvodnje.

Do 1965. leta se je proizvodnja zelo razširila in tudi modernizirala, njihovi proizvodi pa so bili na tržišču visoko cenjeni. V teh letih je začel obratovati tudi obrat za predelavo in obdelavo plastike, kjer so uvedli sodobno tehnologijo in relativno dobre delovne razmere.

Kljub dokajšnjim investicijskim naložbam pa kolektiv z došedanjimi vlaganji v modernizacijo in v povečanje proizvodnje ni zadovoljen, saj še vedno niso mogli govoriti o moderni industrijski proizvodnji. Zato se je kolektiv tovarne meril pred tremi leti odločil za združitve s Slovenijalesom, prav tako pa tudi za smečje naložbe v povečanje in v modernizacijo proizvodnje. Vložena sredstva

za nove proizvodne zmogljivosti ter v obratna sredstva znašajo doslej dobrih 63 milijonov dinarjev, po končani investiciji pa se bo sedanji obseg proizvodnje podvojil, prav tako celotni dohodek. Program izgradnje teče v dveh fazah. Prvo fazo so zaključili z dograditvijo novih proizvodnih prostorov s 4700 kvadratnih metrov zaprtih površin, kamor sta se že preselila obrat plastike in kovinski obrat. Druga faza, kjer je predvidena delna dozidava starejših proizvodnih prostorov, pa bo omogočila razširitev proizvodnje v lesnem obratu. Ta faza mora biti dokončana do konca prihodnjega leta.

V Tovarni meril pričakujejo zelo ugodne rezultate od naložb v modernizacijo in v povečanje proizvodnje. Število zaposlenih se bo povečalo za približno 100 delavcev, prav tako pa tudi računajo, da bodo dosegli tako lastno ceno za svoje proizvode, da bodo konkurenčnejši na domačem tržišču in v tujini.

Tudi letošnji rezultati gospodarjenja so ugodni, saj so v prvem polletju celoten dohodek povečali v primerjavi z enakim obdobjem lani za 33 odstotkov, dohodek za 13 odstotkov, ostanek dohodka pa za 28 odstotkov. Težave pa jim povzročajo precejšnje povečanje porabljenih sredstev, saj beležijo indeks 156. V Tovarni meril sodijo, da je to predvsem posledica neurejenih cen surovin in reprodukcijskega materiala.

V Tovarni meril Slovenj Gradec so se lotili tudi uveljavljanja ustavnih določil ter organiziranja treh temeljnih organizacij, saj je kolektiv še vedno organiziran le v organizaciji združenega dela. V bodoče bodo postale temeljne organizacije združenega dela lesni obrat, obrat plastike in kovinski obrat. Sindikat pa je že organiziran v treh osnovnih organizacijah, kar je omogočilo, da mnogo bolj učinkovito rešuje probleme, s katerimi se srečujejo delavci. (ep)

BURNO POLETJE V ZVEZNI REPUBLIKI NEMČIJI

OBTOŽBE IN PROTIOBTOŽBE

Jeseni že poldrug milijon brezposelnih?

Zahodnonemška vlada je v teh dneh tarča srditih napadov opozicije, ki socialno-demokratski in liberalni koaliciji očita, da nedejavno opazuje, kako se položaj iz dneva v dan vidno poslabšuje.

Polemična arena o sedanjem gospodarskem položaju v ZR Nemčiji je pritegnila skoraj vse predstavnike različnih politič-

nih in socialnih struktur. Kot meni predstavnik demokristjanov Katzer, si kancler Schmidt v tem trenutku na vse kriplje prizadeva, da bi se zapisal v zgodovini kot kancler „programirane recesije“. Poslanec CDU je tudi pozval vlado, naj večino javnih naročil zaupa industriji, da bi tako obnovila konjunkturo in zmanjšala število nezaposlenih.

Katzerju je ugovarjal gospodarsko-politični glasnik liberalcev von Lambsdorf, ki sodi, da kdor upa v nadomestitev izgube 50 milijard mark, povzročene z zmanjšanjem tujega povpraševanja, tako da bi s posebnimi ukrepi oživili notranji trg, nedvomno živi v utvarah. Kot meni Lambsdorf, terja rast cen, ki so jo v ZR Nemčiji zabeležili junija letos, še posebna prizadevanja za vzpostavitev stabilnejših gibanj ter za obrzdanje inflacije, zaradi česar ne bi bilo smotno sprejeti novega programa za obnovo konjunkturo.

Potrebo po spremembi konjunkturalnih predvidevanj opozarja tudi predsedstvo mladih socialistov. Za „jusose“, kot jim pravijo, je bil vladin decembrski konjunkturalni program, ki je uveljavil investicijsko premijo v višini 7,5 %, ta spodbuda pa je prenehala veljati s koncem junija, pravi pravcati polom. V prihodnje vlada ne bi smela ponoviti napake, da je vsa upanja stavila na privatne naložbe, namesto da bi spodbudila oživljanje investicij v javnih sektorjih. Tudi predsednik zvezne unije za delo iz Nuernberga Stengl, ki se je pridružil toku pesimističnih predvidevanj opozicije in nekaterih raziskovalnih institutov, je pod nespodbudnim vtisom, da bodo sezonski vplivi na jesen povzročili ponoven visok porast brezposlenosti.

V splošnem izvedenci menijo, da se utegne število nezaposlenih jeseni zvišati na pol-

drug milijon. Hamburški senator Weisz je v zvezi s tem predlagal, da bi s solidarnostno akcijo med delavstvom dosegli omejitve delovnega tedna na 37,5 ur od sedanjih 40. Tako bi se po mnenju hamburškega politika izgube dohodka bolj izenačeno porazdelile na vse delavce, ne da bi bremenile zgolj brezposelne. Weisz je predlagal tudi obdavčitev zaslužkov v višini 50 %, ki bi bremenila delodajalce. Ta obdavčitev naj bi omogočila oblikovanje posebnega sklada, iz katerega bi črpali sredstva za javna dela.

Zvezno združenje delodajalcev je vnovič srdito napadlo Lodererja, predsednika sindikata kovinarjev. Obtožilo ga je, da je s svojo politiko zaslužkov oškodoval industrijo in ji zmanjšal možnosti investiranja.

Obtožbe in protiobtožbe, ki dežujejo z vseh strani z namenom, da bi drug drugemu nprtili odgovornost za obnovo konjunkturo, ki se je očitno spet zakasnila, ne morejo ublažiti dejstva, da so odgovorni politiki, med njimi tudi sam kancler Schmidt, napovedovali konec recesije že za letošnji april. Te optimistične napovedi — pripominja opozicija — so bile preračunane na politični učinek pred volitvami v Porenju — Vestfaliji.

Zato je razumljiva opreznost vlade v zvezi z ukrepi v okviru bodočega načrta, o katerem se pravkar posvetujejo in ki naj se ne bi zakasnil dlje kot do konca septembra, zlasti še, če bi medtem spet oživel izvoz.

Ena osnovnih točk novega plana bo predvidoma množična omejitev zaposlenosti tujih delavcev, ki naj bi se ob ustreznih odškodninah vrnilo domov. Potem ko so nepričakovano uspele pobude pri Volkswagnu, se bodo iste taktike oprijele tudi zveza in dežele, ki nameravajo s tem izboljšati razmere na trgu z delovno silo.

Zelena revolucija ni pregnala gladu

Demografska eksplozija v Indiji — največji nasprotnik dežele

Gospodarski napredek v Indiji je bil v letih, odkar je dežela samostojna država, dokaj neizenačena. Razvoj narodnega dohodka je komaj vzdržal korak z naraščanjem prebivalstva. Dohodek na prebivalca pa je v obdobju od 1960 do 1972. leta naraščal komaj s stopnjo 1 %. Otipljiva indijska revščina ima nedvomno svoj vzrok v demografski eksploziji.

Indija se razteza na površini več kot treh milijonov kv. km in šteje 581 milijonov prebivalcev. Po podatkih iz leta 1974 živi po 178 prebivalcev na kv. km. Družbeni bruto proizvod je v letu 1973 dosegel 63,5 milijarde dolarjev, dohodek na prebivalca pa je znašal komaj 110 dolarjev.

Peti razvojni načrt (1974—1979) predvideva porast družbenega bruto proizvoda za 5,5 % letno, s čimer naj bi se izboljšale življenjske razmere za tistih 235 milijonov ali 40 % vsega prebivalstva, ki trenutno žive v veliki bedi.

Kot ugotavljajo demografi, so Indijci sovražniki samega

sebe. Prebivalstvo prehitro narašča in ker se kmetijska proizvodnja bistveno ne povečuje, iz leta v leto bolj primanjkuje hrane. Pred 25. leti je Indija štela 380 milijonov prebivalcev, zdaj jih šteje 581 milijonov, čez 20 let jih bo milijarda.

Leta „zelene revolucije“ niso pregnala gladu iz dežele. Le v letih 1970/71 je Indiji skoraj uspelo premostiti vrzel med porastom prebivalstva in proizvodnjo hrane, kasneje pa se je ta spet vse bolj povečevala. „Zelena revolucija“ ni postala neprekinjen boj za večjo proizvodnjo hrane, čeprav je kmetijstvo v doseženem narodnem bruto dohodku udeleženo s približno polovico vrednosti. Industrijska baza je dokaj raznovrstna in je v fazi ekspanzije, čeprav je produktivnost na dokaj nizki stopnji.

Glavni indijski izvozni artikli so juta, bombažni tekstil, usnje in izdelki iz usnja, kovinarski proizvodi, živinska krma, železna ruda, dragi kamni in kmetijski artikli. Po drugi strani pa Indija uvaža nafto, stroje, železo in jeklo, transportne na-

prave in sredstva, gnojila in kemične proizvode.

Čeprav ni na voljo točnejših podatkov, je znano, da je imela Indija lani visok primanjkljaj v zunanji trgovini kljub pomembnemu porastu izvoza. Višje cene nafte in drugih osnovnih surovin ter materialov so povzročile, da so se stroški uvoza zvišali za 1,5 milijarde dolarjev, ne da bi se uvoz količinsko količkej povečal. V letu 1975 bo Indija za uvoz nafte, umetnih gnojil in živil porabila predvidoma celo 2,5 milijarde dolarjev več kot lani.

Glavni indijski izvozni trg je trenutno Japonska, ki je v letih 1973—1974 kot kupec indijskih proizvodov preselila ZDA in SZ. Vse bolj pa narašča izvoz indijskega blaga v države EGS in države Arabskega zaliva. Indija izkazuje v trgovanju z EGS stanoviten primanjkljaj, čeprav se je uvoz indijskih proizvodov v šest starih članic EGS in v Veliko Britanijo v zadnjih dveh letih podvojil. Velika Britanija je med članicami EGS še vedno glavni indijski zunanjetrgovinski partner.

RAZLIKE SE NE ZMANJŠUJEJO

Po določilih družbenega načrta razvoja Jugoslavije za obdobje od 1971 do 1975 leta naj bi gospodarsko manj razvite republike in Kosovo dosegle za približno 25 odstotkov hitrejšo stopnjo rasti družbenega proizvoda od jugoslovanskega poprečja, gospodarske investicije na ta področja pa naj bi znašale 33 odstotkov od celotnih gospodarskih investicij v Jugoslaviji. Doseženi rezultati pa kažejo, da je realni družbeni proizvod gospodarsko manj razvitih območij v poprečju rasel po stopnji 7,5 odstotka na leto, kar je 17 odstotkov nad rastjo družbenega proizvoda vse države. Podatki o gibanju nominalnega družbenega proizvoda na prebivalca v letih 1970-1973 kažejo, da je stopnja razvoja, ki so jo dosegla gospodarsko manj razvita območja, v primerjavi z razvitejšimi območji še znatno manj ugodna.

Predvidevanja v planu se niso v celoti izpolnila tudi na področju investicij. Delež gospodarsko manj razvitih območij v celotnih gospodarskih investicijah v državi znaša 39 odstotkov, kar je za 3,8 odstotkov za planskimi predvidevanji. Še vedno zaostaja učinkovitost investicij, poprečna učinkovitost naložb na gospodarsko manj razvitih območjih je za 32,9 odstotka manj ugodna od poprečne jugoslovanske učinkovitosti.

Največ sredstev za zadovoljevanje splošne in skupne porabe sestavljajo lastna sredstva republik in pokrajin, ki se zbirajo predvsem iz davkov in prispevkov. Za obdobje od leta 1971 do 1974 je za gibanje lastnih sredstev značilna zelo intenzivna rast v vsej državi. Tako se je v tem obdobju družbeni proizvod povečal za 98 odstotkov, vrednost prometa v trgovini na drobno za 110 odstotkov, količina osebnih dohodkov za 194 odstotkov itd. Po približno enakih stopnjah so se povečevala tudi sredstva za financiranje splošne in skupne porabe. Ta rasti je imela nekoliko višjo stopnjo pri manj razvitih republikah in na Kosovu ter je znašala 202 odstotka.

Kljub temu pa imajo manj razviti kraji v poprečju za približno 40 odstotkov nižjo raven lastnih sredstev na prebivalca in glede na jugo-

slovansko poprečje; ta raven pa je različna tudi med manj razvitimi – od 36 odstotkov jugoslovanskega poprečja na Kosovu do približno 70 odstotkov v Črni gori.

Glede na tako nizko raven lastnih sredstev, na zelo nizko raven razvitosti družbenih dejavnosti, zelo visok naravni prirastek prebivalstva, relativno nizko stopnjo zdravstvenega in socialnega varstva itd. so dodatna sredstva za financiranje nujnih družbenih služb na teh območjih ekonomska in socialna nujnost, ki jo je treba upoštevati tudi v načrtu razvoja države do leta 1980.

Vsaka gospodarsko manj razvita republika in pokrajina Kosovo mora doseči hitrejšo rast družbenega proizvoda kot celotna država v poprečju, vsa skupaj pa za 20 do 25 odstotkov nad jugoslovanskim poprečjem. Kosovo mora, glede na to, da je v primeri z republikami in Vojvodino na najnižji stopnji razvitosti, doseči najhitrejši razvoj. Stopnja rasti družbenega proizvoda SAP Kosovo bi morala biti za približno 50 do 60 odstotkov višja od poprečne stopnje za vso državo.

Hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik na Kosovem bo temeljil zlasti na razpoložljivih proizvodnih skladih, doseženi kadrovske podlagi in raziskanih naravnih bogastvih, na novih zmogljivostih, v katerih je že ali pa bo do konca leta 1975 stekla redna proizvodnja, na razširitvi in gradnji novih energetskih in surovinskih objektov, na modernizaciji in rekonstrukciji gospodarstva, na povečanju učinkovitosti gospodarjenja ter na povečevanju storilnosti dela.

Uresničevanje politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih območij bo temeljilo tudi na hitrejši rasti gospodarskih investicij v osnovna sredstva. Te naj bi znašale od 32 do 34 odstotkov celotnih družbenih bruto gospodarskih investicij v osnovna sredstva vse države. Predvidene investicije bodo najmanj 47 do 50 odstotno krite s sredstvi, ki se oblikujejo na teh območjih. V. O.

HRVAŠKA:

Kreditni nelikvidnim organizacijam

Pred zagrebškimi okrožnim sodiščem teče postopek proti nekdanjemu direktorju zagrebške filiale vojvodinske banke Tomislavu Žegarcu, ki

je presegel celo afero Vračaričevega „Metalijuma“. Javni tožilec bremeni Žegarca, da je neutemeljeno izdal kredite in poročila v višini

714.833.000 dinarjev in da je precejšen del te vsote za vojvodinsko banko neizterljiv.

Tožilec sodi, da so sporni krediti in poročila, ki jih je dajal različnim organizacijam, v nasprotju z zakonom o bankah in z internimi predpisi, ki izhajajo iz „sklepa skupščine vojvodinske banke“ in da so bile te ogromne vsote odobrene v glavnem nesolventnim organizacijam, kot je beograjsko podjetje „Tehnomaterial“ ali zagrebški „Jasen“ oziroma „Timoteks“, „Slovenijapromet“ in „Kroacijakop“, katerih dolgovi so – kot je rečeno v obtožnici – v glavnem neizterljivi.

Na sodišču so ugotovili, da je filiala vojvodinske banke izdajala kredite in garancije na podlagi zapisnikov, ki sploh niso bili overjeni in podpisani.

VOJVODINA:

Pokojnine za kmetovalce

V Vojvodini so končno našli rešitev za pokojninsko zavarovanje individualnih kmetov. Po predvidenem osnutku zakona, ki je v javni razpravi, naj bi pokojnino sestavljala dva dela. Prvi del bi tvoril pokojninsko osnovo, ki naj bi bila enaka za vse kmete, pravico do takšne pokojninske osnove pa naj bi imel sleherni kmet, ki je lastnik vsaj hektarja zemlje. Višina pokojninske osnove naj bi bila 300 do 400 din mesečno, oblikovala pa bi se na osnovi

prispevkov vseh delovnih ljudi na področju pokrajine. Drugi, variabilni del pokojnine, naj bi bil odvisen od velikosti posestva, ki ga kmet izroča družbenemu sektorju ob upokojitvi, znašal pa naj bi 150 din mesečno za hektar zemljišča. Tako naj bi bila v primeru, da je pokojninska osnova 400 din, minimalna pokojnina kmetov, ki bi predali družbenemu sektorju samo hektar zemlje, 550 din, maksimalna pa – za 10 ha – 1900 din mesečno.

KDAJ EKONOMSKE NAJEMNINE

Udeleženci posvetovanja stalne konference mest o stanovanjski gradnji, ki je bilo ob koncu minulega meseca v Zagrebu, so predlagali povišanje najemnin na realno, to je ekonomsko ceno, kar pomeni odločilen pogoj za izboljšanje stanovanjskih razmer pri nas. Čeprav je povišanje najemnin del ukrepov za hitrejšo stanovanjsko gradnjo in za izboljšanje stanovanjskega standarda, pa je vprašanje, v kakšni meri ga bo mogoče uresničiti, ker je povišanje cen v prihodnjem obdobju treba uskladiti s politiko cen v celoti. Družbeni dogovor o politiki cen v Jugoslaviji pa predvideva največ 18 % zvišanje najemnin. To poprečno povišanje pa ne bo v vseh republikah enako (na Hrvaškem, denimo, največ do 17 % v primerjavi z lanskim decembrom). To pomeni, da najemnine ne bodo mogle postati ekonomske, če ne bomo sprejeli drugačnih oziroma novih predpisov.

OBISK V GP SLOVENJ GRADec

Združeni — močnejši

S PRVIM JANUARJEM PRIHODNJEGA LETA NAJ BI SE ZDRUŽILA TRI GRADBENA PODJETJA NA KOROŠKEM: GP Slovenj Gradec, GP Dravograd in Stavbenik Prevalje

Gradbeno podjetje Slovenj Gradec ima danes približno 280 zaposlenih. Še vedno ima status lokalnega podjetja, saj njegova dejavnost ne seže prek občinskih meja, čeprav so razvili več dejavnosti. Zlasti močno je razvita njihova obrtniška dejavnost – mizarstvo, vodovodno instalaterstvo, soboslikarstvo, kleparstvo, instalacije centralnih kurjav in drugo. Prav te dejavnosti jim tudi omogočajo, da so pri gradnji hitrejši od mnogih večjih podjetij.

Tako kot mnoga gradbena podjetja v Sloveniji se je tudi GP Slovenj Gradec v zadnjem času preusmerilo v stanovanjsko gradnjo. Leta zdaj predstavlja že blizu 60 odstotkov vse njihove dejavnosti. Preostalih 40 odstotkov njihove dejavnosti pa predstavlja gradnja industrijskih objektov, adaptacije in druga podobna dela. Lani so v slovenjegraški občini zgradili blizu 90 stanovanj, letos pa računajo, da jih bodo zgradili blizu 70. Po besedah direktorja podjetja inž. Slavka Verčnika računajo, da bodo tudi v prihodnje gradili v občini kakih 60 do 80 stanovanj letno. To pa tudi nekako zadovoljuje potrebe po novih stanovanjih v tej koroški občini.

Lani je GP Slovenj Gradec ustvarilo 55 milijonov dinarjev skupnega dohodka:

tudi letos te vsote ne bodo presegli.

„V takšni obliki, kot delamo zdaj, ne moremo več naprej,“ je pripomnil inž. Slavko Verčnik. „Čimprej se moramo otresti obrtniške mentalitete in prestopiti občinske meje. Zavaljo tega se že pripravljamo elaborat o združenju gradbenih podjetij koroške regije, GP Slovenj Gradec, GP Dravograd in Stavbenik Prevalje naj bi se združila v enotno in močno gradbeno podjetje.“

Do združitve teh treh gradbenih podjetij koroške regije naj bi prišlo 1. januarja prihodnjega leta. Podjetje bo srednje veliko, računajo pa, da bodo že prvo leto poslovanja pod skupno streho ob blizu 1.200 zaposlenih dosegli 300 milijonov dinarjev prometa.

„V združenem podjetju bomo imeli pet temeljnih organizacij združenega dela,“ nadaljuje inž. Slavko Verčnik. „Ob teh gradbenih podjetjih bomo ustanovili še TOZD projektivni biro in TOZD industrija gradbenega materiala. To je pravzaprav tudi cilj združitve; ne smemo več dopustiti, da bi vsako podjetje zase projektiralo in vsako zase nabavljalo material. Razen tega bomo združeni veliko močnejši in lažje bomo prodirali tudi na druga tržišča.“ (EP)

te dni so rekli

MILOŠ MINIC, podpredsednik ZIS in zvezni sekretar za zunanje zadeve, na zasedanju zveznega zbora ter zbora republik in pokrajin skupščine SFRJ:

V tem trenutku je naša zunanjepolitična dejavnost osredotočena na sodelovanje naše države na bližnjih zelo pomembnih mednarodnih konferencah in zasedanjih v naslednjih mesecih. Naša država si je na svetu pridobila velik ugled in prestiž s svojim aktivnim angažiranjem ter zlasti z osebnim angažiranjem in velikanskim prispevkom predsednika Tita v duhu politike neuvrčenosti za ureditev aktualnih mednarodnih vprašanj. Pri reševanju teh vprašanj si prizadevamo zavarovati tudi naše lastne interese, predvsem pa za utrditev neodvisnosti, varnosti in možnosti za svoboden in vsestranski socialistični napredek in razvoj naše države.

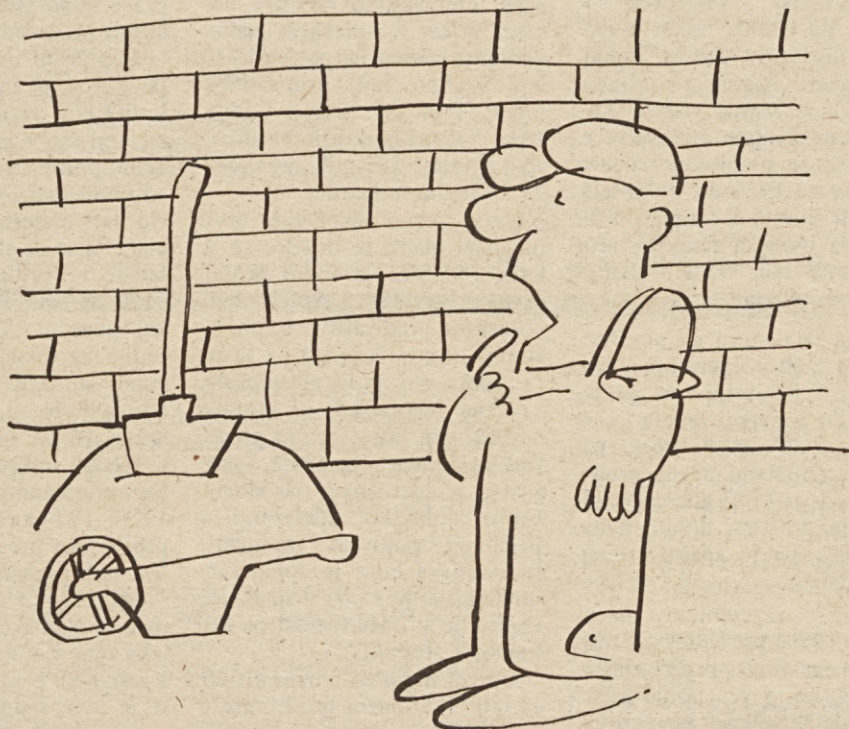
ROMAN ALBREHT, predsednik komisije skupščine SFRJ za pripravo zakonov s področja združenega dela, v zvezni skupščini:

Kroženju denarnih sredstev se v okviru družbene produkcije na temeljih združenja dela in sredstev še vedno močno upirata logika in praksa tržne cirkulacije finančnega kapitala, po drugi strani pa tudi logika administrativnega odvzemanja in prerazdeljevanja denarnega dohodka, pri čemer tako prvo kot tudi drugo v glavnem poteka „za hrbtom“ delavcev. Ni dvoma, da uresničevanje ustavne preobrazbe prav na tem področju prihaja v nasprotju s sebičnim ekonomskim pragmatizmom, ki se prepriča inflacijskim tokovom, in z razrednimi zapleti najrazličnejših oblik monopola ter privilegijev, ki si iz tega delajo koristi le sebi, neodvisno od stvarnega deleža pri delu.

MIRAN POTRČ, član IK predsedstva CK ZKS, v razgovoru z uredništvom mariborskega „Večera“:

Politični pomen sedanje akcije za stabilizacijo je v tem, da z vso ostrino zahtevamo odgovornost in doslednost komunistov na vseh ravneh pri uresničevanju že sprejetih sklepov in usmeritev. Zato za vse, ki te politike ne bodo uresničevali brezkompromisno, zahtevamo ugotavljanje moralno politične odgovornosti. Zelo pomembno je tudi, da ZK danes zahteva konkretno izdelavo celovitega stabilizacijskega programa. Delo je v teku in bomo jeseni, skupaj s sprejemom srednjeročnega razvoja, sklepali tudi o celovitem programu stabilizacije.

S sedanjo politično akcijo bodo ustvarjeni le pogoji za postopno spreminjanje tudi materialnih gibanj, ker gre pri tem za nekatere objektivne zakonitosti, ki jih ni mogoče spremeniti prek noči. Odpori proti akciji se bodo pokazali v tem, da bodo posamezniki poskušali dokazovati, da v Sloveniji ni mnogo krivi za položaj, kar pa ni točno, saj so posamezni primeri slabega vedenja in nedoslednosti tako pri nas kot tudi v drugih republikah. Naša dosledna akcija bo porok, da bomo lahko zahtevali doslednost tudi drugod. Nekateri bodo skušali dokazovati, da pomenijo sprejeti ukrepi administriranje. S podrobno oceno jim je treba dokazati, da je konkretno ukrepanje danes nujno, ker bomo sicer prišli v položaj, ko bi bilo administrativno ukrepanje za reševanje kritičnih razmer pri nas resnično potrebno.

Če je prepovedan uvoz luksuznih predmetov, se pravi, da bomo pesek še vedno lahko uvažali

Kje ste, domovi in prikolice?

PO SLEDOVIH ANKETE DE

Večina OZD opira svojo počitniško strategijo na domove in hišice – po pravilu nekje ob morju in le sem in tja tudi v gorah – vendar je vse bolj opazen tudi »prodor« prikolic. Seveda tudi na morje in morda še v kakšno zdravilišče. Vse prevečkrat pa se sliši vzdih: želje so večje od kapacitet!

V prejšnji številki našega tednika smo začeli objavljati rezultate ankete na temo „Kako letujejo naši delavci?“ Za uvod smo si ogledali, kako je z regresom in koliko morajo odšteti delavci zase in za člane svojih družin v počitniških domovih, ki jih imajo organizacije združenega dela v svoji lasti. K temu bi, kakor se je pokazalo iz številnih odgovorov, pristeli še kamp prikolice in najete sobe pri privatnikih.

Tokrat smo dolžni napraviti korak naprej. Poskušali se bomo malce poglobiti v „geografijo“ počitniških hišic, domov oddiha ali kot jih pač imenujemo. Videli bomo tudi, kakšne so njihove kapacitete in le-te primerjali s številom zaposlenih v delovnih organizacijah, da bi si lahko ustvarili približno podobo, kakšen je dejanski vpliv počitniških hišic na možnosti za letovanje delavcev. Pri tej primerjavi pa je seveda treba biti zelo previden, ker je letoviški cikelus lahko krajši ali daljši, potem je vprašanje, kako dolgo je dom odprt... Poleg tega še število postelj ne pomeni avtomatično tudi števila delavcev, ki letujejo, ker ima pač skorajda vsak s seboj družino. In še so morebitne druge posebnosti, ki vplivajo na pravi vtis o razmerju med kapacitetami in številom zaposlenih.

Velja poudariti, da ne bomo ostali samo pri počitniških hišicah, temveč bomo posebej omenili še morebitne primere, ko imajo delovni kolektivi stalno najete sobe pri privatnikih in – kar je še posebej pogost pojav! – ko gre za prikolice, ki so z zlasti ob obali razmnožile kot gobe po dežju.

„INVAZIJA“ NA MORJE

Torej – na pot: EMO, Celje: 3746 zaposlenih – počitniški dom v Crikvenici 22 ležišč, v najemu 27 ležišč, dve brunarici na Golteh s 40 ležišči.

Zasavski premogovniki, Trbovlje: 4550 zaposlenih – dom na Rabu 137 ležišč (v bližini imajo še prostor za tabornjenje, če zmanjka postelj v domu), Crikvenica 35, Novigrad 28, Partizanski vrh (nad Trbovljami) 36. Novigrad v najemu 12 ležišč.

Predilnica, Litija: 1160 zaposlenih – Novigrad..., Velika planina... Gozd Martuljek 2 sobi.

Železarna, Jesenice: 6300 zaposlenih – Crikvenica 65, Biograd 240.

Konus, Slovenske Konjice: 2120 zaposlenih – Novi Vinodolski 60 (še 30 ležišč v najemu pri zasebnikih), Rogla na Pohorju 6, Lisca pri Sevnici 4.

Lesonit, Ilirska Bistrica: 1022 zaposlenih – domovi v Moščenjski Dragi, Rabcu ter na Sviščakih imajo skupaj 98 ležišč.

Tomos, Koper: 2472 zaposlenih – Bled 28.

Dravske elektrarne, Maribor: 706 zaposlenih – Vela luka 25, Portorož 8, Rab 18, Vodice 12.

Splošna plovba, Piran: 1200 zaposlenih – nima počitniškega doma, zato je v navadi sklepanje pogodb za letovanje v hotelih, na primer v Kranjski gori, Radenci, na Pohorju (pomorščaki si pač predstavljajo oddih daleč od morja!).

Meblo: 2400 zaposlenih – Selce 27, Novigrad (18 hišic) 65.

Delamaris: 1350 zaposlenih – Lepena (pri Bovcu) 28.

Djuro Salaj, Krško: 1400 zaposlenih – Poreč 90, Pag 20, Biograd 4, Velika Planina 12, Podčetrtek 4.

Usnjama, Vrhnika: 1850 zaposlenih (skupaj s TOZD Šmartno pri Litiji) – Strunjan 36.

Rudnik svinca in topilnice, Mežica: 1958 zaposlenih – Portorož 50.

Tovarna dušika, Ruše: 1500 zaposlenih – N. Vinodolski 62.

Krka, Novo mesto: 2419 zaposlenih – Vrsar 35, Piran 39, Suškoan 16, Vodice 30.

Impol, Slovenska Bistrica: 1775 zaposlenih – Mali Lošinj 64, Trije kralji na Pohorju 16.

Tehnomercator, Celje: 720 zaposlenih – 3 hišice v Umagu skupaj 13 ležišč.

Fructal-Alko, Ajdovščina: 980 zaposlenih – nima svojega doma.

Saturnus, Ljubljana: ... – Veli Lošinj 20 (še v najemu pri zasebnikih 42), Kranjska gora 32.

Pri veliki večini je torej prevladal „pogled na morje“. Celotno več, kakor bi lahko sodili po številu počitniških domov in hišic ob morju, saj so praktično tudi vse prikolice čez poletne mesece ob obali.

PRIKOLICE „CVETEJO“

Sploh se je prikoličarstvo izredno razvilo. Tudi podatki, ki smo jih zbrali v naši anketi, kažejo, da so prebivališča na štirih kolesih še skoraj obvezna sestavina organiziranega razmišljanja o letnem oddihu v prenekateri delovni organizaciji.

Če že zaradi drugega ne, zaradi priročnosti...

EMO ima 5 prikolic s skupaj 15 ležišči v Crikvenici, zasavski premogovniki 10 s po štirimi ležišči v Novigradu, dravske elektrarne pa tudi postavljajo nekaj prikolic na morju ali v zdraviliščih (gre predvsem za letovanje socialno ogroženih ali bolnih delavcev).

Meblo je poslal 8 prikolic na Lošinj, Industrija usnja Vrhnika pa jih ima kar 14 s 70 ležišči v Lanterni pri Poreču, izven sezone pa jih nekaj odpeljejo v termalna zdravilišča.

Za Fructal-Alko smo povedali, da nima svojega počitniškega doma, tako da vse „pade“ na prikolice v Makarski, Vrsarju in Poreču (skupaj jih je 8 z 32 ležišči). Saturnus je lani kupil za poskušno eno prikolico in ker so bile ocene ugodne, so jih letos kupili še pet. Dve imajo v Pinei in štiri v Lanterni.

Prikoličarji so torej kar številni. Videti je, da zagovornike takega načina letovanja „vleče“ predvsem dejstvo, da so prikolice zelo primene za letovanje veččlanske družine. Navsezadnje tudi ne gre pozabiti, da je prikolica na kolesih in jo je moč iz sezone v sezono seliti, tako da odpade kritična pripomba na račun počitniških domov, da... so sicer zelo v redu, vendar postane navsezadnje dolčas hoditi na oddih vedno v en in isti kraj.

KRIVULJA NAČRTOV

Iz odgovorov na naša vprašanja smo dobili tudi obilo gradiva o „počitniški klimi“ v delovnih kolektivih, točneje, ali so zadovoljni s sedanjimi razmerami glede svojih počitniških kapacitet ali ne, kaj morebiti pripravljajo za prihodnja leta...

Tako, denimo, v celjskem EMO mislijo, da imajo svojih kapacitet premalo, kar seveda pomeni dražje letovanje za tiste, ki ne dobe prostora v domu ali prikolici. V zasavskih premogovnikih bi radi svoje domove povečali, vendar za to zdaj nimajo denarja. Zato si pomagajo tudi tako, da poskušajo spraviti svoje delavce tudi v „tuje“ domove (seveda ne na skrivaj!) ali pa letujejo v bližnjih zasavskih planinskih postojankah.

V jeseniški železarni pripravljajo kartoteko s podatki o letovanju vseh zaposlenih. Poudarek bo na „kje in kako?“. Podrobnejši podatki pa bi morali pripeljati tudi do tega, da

ne bi v njihovih počitniških domovih letovali venomer eni in isti, če taki pač so...

Tudi v Konusu je zmanjkalo denarja za povečanje počitniškega doma, zato zdaj nameravajo kupiti 5 prikolic. Več prostora v svojih domovih si žele tudi v Lesonitu. V Tomosu se jim zdi, da so malce na boljšem, ker pač večina delavcev že tako ali tako živi ob morju, tako da je število „domačih letoviščarjev“ izredno veliko.

V dravskih elektrarnah se prav tako otepajo s prevelikim povpraševanjem in s premajhnim številom postelj, zato iščejo izhod v sili tako, da bi vsak prišel na vrsto vsaj vsako drugo leto.

Nekaj posebnega je prav gotovo piranska Splošna plovba. Pomorščaki imajo slanega morja „čez vrh grla“, zato sanjajo o letnem oddihu doma, pri družini. (Vprašanje pa je, če imajo žene in otroci podobne želje...) Zato smo dobili v odgovoru zapisano: „Trudimo se, da bi čimveč naših delavcev preživelo svoj letni oddih skupaj s svojo družino v sklopu organiziranega letnega oddiha v različnih krajih naše države...“

Kar smo zapisali za Tomos (obmorsko področje!), velja v precejšnji meri tudi za Delamaris.

Še posebej domiselni pa so bili papirničarji v Krškem. V bližini Podbočja imajo na bregovih Krke 2 hektarja zemlje za svoje kopalce in ribiče.

Tudi v Impolu se zavedajo, da bodo morali imeti v prihodnje večje počitniške kapacitete. Podobno je v celjskem Tehnomercatorju, kjer so sklenili že prihodnje leto kupiti 5 dodatnih stanovanj v novem naselju pri Poreču in še nekaj v Biogradu. Po planu naj bi vsako leto dobili najmanj 3 nove „enote“ bodisi na morju ali v planinah.

Fructal-Alko nima svojega počitniškega doma (samo prikolice), zato so delavci menda že kar precej nejevoljni. Torej, za dom so večje želje kot za prikolice!

Za tokrat smo pri kraju. Prihodnjic pa bomo posredovali še izredno zanimive podatke o tem, kako so posamezni delovni kolektivi poskrbeli za letovanje svojih socialno šibkih ali bolnih članov in kakšno pozornost posvečajo letovanju upokoencev, ki so bili nekaj njihovi delavci.

Janez Voljč:
RAZPRODAJA KISLIH KUMARIC

OBISK

Sklenjeno je bilo, da morajo naši občinski vodilni tovariši bolj kot doslej obiskovati delavce v organizacijah združenega dela in se z njimi pomenkovati, da bi „začutili utrip samoupravne baze“, in kolikor vem, so doslej že v vseh občinah uresničili ta sklep.

Tudi Peter Gorjan, župan starovaške občine.

Prvo poglavje,

v katerem zvemo, kako se je ata župan moralno in materialno pripravil na stik z delavci

Na sestanku političnega aktiva v Stari vasi so se dogovorili, da bo Gorjan „z ozirom na direktivo osrednjih družbenopolitičnih forumov in da bi uresničil linijo vodstva“ obiskal delavce v tovarni „Stroj“.

Hkrati so tudi ustanovili „odbor za stik s proizvajalci“.

Že naslednji dan so vsi odgovorni v občini „storili vse potrebno“, da bi ta obisk uspel.

Gorjanova tajnica je telefonirala tajnici glavnega direktorja „Stroja“ in ji sporočila omenjeni sklep. Dogovorili sta se za dan in uro obiska.

Potem je direktorjeva tajnica povedala svojemu šefu, da bo moral v petek dopoldan ob devetih sprejeti župana in njegovo spremstvo, „ki ga bo treba peljati tudi v proizvodnjo“.

Sledila sta dva sestanka. Sekretar občinske skupščine je sklical sejo „odbora za stik s proizvajalci“, na kateri so se dogovorili o programu obiska. Sklenili so, da se bo župan najprej pogovarjal s poslovnim odborom v direktorjevi pisarni, kjer bo govoril o naših protinflacijskih naporih, potem bo šel na sestanek razširjenega političnega aktiva, kjer bo govoril o samoupravljanju, ki je „družbena nuja in imperativ našega časa“, opoldne pa bo odšel med „fizične delavce“.

V tovarni „Stroj“ se je taisti dan sestel „odbor za obisk“, ki je najprej zavrnil predlog računovodje, da bi župana pričakali ob vходу v tovarno s kruhom in soljo. Sklenili pa so, da ga tamkaj počakajo glavni direktor in direktorji tozov, predsedniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, ki naj mu samo stisnejo roko.

Drugo poglavje,

v katerem spoznamo, da je delo sveta vladar

V petek dopoldne se je zgodilo vse, kar je bilo poprej predvideno. Na sestankih poslovnega odbora in političnega aktiva je župan prebral svojo pozdravna govora, ki mu jih je napisal sekretar občinske skupščine, in je pozval vse navzoče, naj se še bolj odločno zavzamejo za uresničevanje protinflacijske politike in več storijo, da bi delavci sodelovali v samoupravi.

Opoldne so gostje odšli med delavce. Njihova povorka je najprej obiskala livarno, kjer je glavni direktor razlagal, kolikšni so proizvodni učinki tega obrata, župan pa je vprašal delavca pri peči: „Imate kaj otrok?“ Jože Kužnik je dejal: „Za zdaj so štirje,“ in predsednik občinske skupščine je ugotovil: „To je dobro!“ Zatem je vprašal livarja Toneta Zmavca, če je tudi njegova žena zaposlena in ko mu je le-ta pokimal, je rekel: „Kar prav je tako.“

Potem so obiskali še delavce v obdelovalnici in v montaži strojev in tamkaj je župan pobaral strugarja Ivana Kavčiča: „Imate kakšno pripombo?“ nakar je Ivan, ki ni bil pripravljen na takšno vprašanje, le nekaj jecljal, Peter Gorjan pa je dejal: „Le tako naprej!“ in ogovoril tudi monterja Franceta Novšaka: „Je vaše delo težko?“ In France mu je odgovoril: „Niti ne!“ in se mu nasmešnil. „Tako je prav!“ mu je odvrnil župan.

S tem je bil obisk samoupravne baze v starovaški občini končan. Sekretar občinske skupščine je potlej poročal občinskemu komiteju:

„Stik z delavci smo že vzpostavili – v obojestransko zadovoljstvo!“

ZGODI SE

„Vsak dober individualni izvršilni organ mora imeti posluš za dogajanja v kolektivu“

(Iz zapisnika sestanka na Gospodarski zbornici)

Silvo Peterlin, direktor „Koterca“ je imel tak posluš. Razen tega pa je imel še v vsakem obratu tako imenovana „ušesa“.

In ko mu je „uho“ iz obrata „nizke gradnje“ sporočilo, da je Jože Podbregar, delavec pri samokolnici, dejal: „Naj me hudič vzame; tole naše gospodarstvo ni vredno piškavega oreha,“ je „stari“, kot mu v kolektivu pravijo, poklical Jožeta Podbregarja in mu je začel „pihati na dušo“:

„Si morebiti nezadovoljen?“ ga je najprej vprašal. „Te kaj teži?“ je potlej skušal ugotoviti. „Si plačan tako, kot bi moral biti glede na tvoje kvalifikacije in delovno storilnost?“

Jože Podbregar, ki nikoli poprej ni imel priložnosti, da bi se pogovarjal z generalnim direktorjem, ni mogel razumeti, zakaj je nenaodoma postal tako pomembna osebnost, da se zanj zanimalo celo „stari“. In se je vprašal: „Tavžent hudičev, le kaj sem storil?“ Direktor pa je nadaljeval:

„Stari fantje smo, Jože, prišli smo v podjetje, ko je bil tod travnik. Iz nič smo naredili fabriko in marsikaj razmišljam o tej prehojeni poti. In drži tudi, da smo na vas, stare delavce, prevečkrat pozabljali. Oprosti Jože, velikokrat sem mislil o tebi in resnično, nikoli nisem pozabil na tvoje garanje v našem kolektivu.“

Stari Podbregar pa je molčal.

ROKA ROKO UMJE, LAHKO PA OBE UMAŽETA OBRAZ

Medtem ko je Podbregar sedel v direktorjevi pisarni in je obujal spomine, kaj vse je v zadnjih letih morda protidržavnega povedal, se je direktor Peterlin pogovarjal s svojim pomočnikom Jurančičem:

„Morda ve,“ je ugibal, „kako sva si prilastila tisto opeko, ko smo podri stari obrat, ali pa je morda slišal, da sva si po potovanju na Švedsko zaračunala toliko kilometrine, kot sta stala najina nova avtomobila!“

Pomočnik Jurančič je dvomil o tem, kajti celo občinska komisija za ugotavljanje izvora premoženja, ki je delala dobri dve leti in je med tem premenjala pet predsednikov, ni glede tega ničesar ugotovila. „Prej bi rekel,“ je opozoril direktorja, „da nekaj ve o zahodnonemških markah, ki sva jih dobila ob letošnjem uvozu repromateriala.“

In sta se skregala. „Vsihi si mi barvni televizor,“ je direktor očital pomočniku, Jurančič pa se je branil: „Tudi moja glasbena skrinja, ki si mi jo poslal kar na dom, ni povsem nedolžno dejanje.“

BREZ KRIVDE KRIV

Medtem je Jože Podbregar obudil v spominu vso svojo poprejšnjo in zdajšnje dejavnost in takrat se mu je posvetilo.

Pa je poklical direktorja: „Prav zares nisem mislil nič hudega. Rekel sem le, naj hudič vzame naše gospodarjenje, ker mi je pač zmanjkalo špeha, in potlej nisem vedel, s čim bi podmazal svojo sajtrgo.“

Bilo mu je tako hudo in tako zelo se je razhudil, da iz sebe ni več spravil niti besede.

Pa tudi njegova predstojnika sta potlej molčala. Bi morda lahko storila kaj drugega?

komentatorjev stolpec

Koliko zaslužimo in kako živimo

Prejemki prebivalstva, kot jih kažejo podatki o gotovinskem prometu, so bili v prvih petih mesecih letošnjega leta za 32 odstotkov višji kot v enakem obdobju lani. V tem okviru so se izplačani osebni dohodki povečali za 30 odstotkov.

Poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je znašal v prvem tromesečju v družbenem sektorju 3.177 din in je za 27,5 odstotka višji, kot je bil v prvem tromesečju lani ter 13 odstotkov nad poprečjem lanskega leta. Življenjski stroški pa so se v istem obdobju dvignili za 25,6 odstotka, tako da je realni povprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega narasel za 1,5 odstotka v primerjavi z ravni v prvih treh mesecih lani.

V prvem tromesečju so hitreje rasti osebni dohodki v družbeni dejavnosti kot v gospodarstvu.

Hitrejša rast osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih je delno posledica usklajevanja rasti osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih z lanskeletno rastjo osebnih dohodkov v gospodarstvu, delno pa tudi rezultat težnje po zmanjševanju razlik v osebnih dohodkih na pogojno nekvalificiranega delavca, ki so v gospodarstvu še vedno višji za okrog 11 odstotkov.

Rast potrošniških posojil se je po omejitvenih ukrepih znatno znižala, tako da so bila v maju le še za 39,7 odstotka višja kot v maju lanskega leta, medtem ko so v začetku leta bila skoraj za 60 odstotkov višja kot v začetku leta 1974. Hranilne vloge se iz meseca v mesec rahlo povečujejo in so bile ob koncu maja za 34 odstotkov višje kot v istem času lani.

Visoka rast cen, ki vsrka skoraj celotno povečanje osebnih prejemkov prebivalstva, vpliva tudi na zastoj realne osebne potrošnje prebivalstva. Celotni izdatki prebivalstva so v primerjavi s prvimi petimi meseci lani narasli za 25,6, medtem ko so se življenjski stroški v istem obdobju dvignili za 26,6 odstotka. Tudi rast izdatkov prebivalstva za blago ne presega dviga cen osnovnih življenjskih potrebščin. Zaradi zastoja realne potrošnje prebivalstva se zmanjšuje obseg trgovinskega prometa, kar se odraža tudi v povečevanju zaloga gotovih proizvodov in neugodno vpliva na rast proizvodnje.

Upadanje konjunktura na domačem trgu ob zaostrenih pogojih gospodarjenja bo vplivalo na to, da se rast nominalnih osebnih dohodkov v prihodnjih mesecih ne bo povečevala — kljub nadaljnjemu povečevanju življenjskih stroškov. Zato bo v letošnjem letu zelo težko obdržati realno raven osebnih dohodkov na zaposlenega iz lanskega leta. To pa pomeni zmanjšanje spodbude za povečevanje produktivnosti dela v naslednjem obdobju.

V. O.

DOKAJ ZAHTEVNE SREDNJEROČNE NALOGE DELOVNE SKUPNOSTI RUDNIKOV SVINCA IN TOPILNICE MEŽICA

Najsodobnejša tehnologija, nova proizvodnja

Čeprav je v Zgornji Mežiški dolini rudarstvo že zelo staro, saj kopljejo svinčeno in cinkovo rudo že 310 let, pa si je delovna skupnost Rudnikov svinca in topilnice Mežica šele nedavno tega začrtala trdne temelje prihodnjega družbenoekonomskega in samoupravnega razvoja. Srednjeročne razvojne naloge pa so dokaj zahtevne.

Rudniki svinčeve in cinkove rude imajo, tako pripovedujejo, več mladosti. Tudi mežiški Rudniki svinca in topilnica doživljajo po letih, ko so se srečevali z velikimi težavami, novo mladost. Lani je ta, skoraj 2.000-članska delovna skupnost, s sprejemom srednjeročnega razvojnega načrta postavila trdne temelje prihodnjega razvoja te, druge največje organizacije združenega dela v občini Ravne na Koroškem.

Tako želijo posodobiti tehnološki proces v rudniških obratih in separaciji, povečati in modernizirati proizvodnjo akumulatorjev ter z novo tovarno v Mušeniku zagotoviti potrebne pomožne materiale za proizvodnjo akumulatorjev, ki jih pri nas ni in jih moramo v velikih količinah uvažati. Pomembna naloga je tudi ustvaritev pogojev za primernejšo zaposlitev starejših rudarjev in topilničarjev, ki so velik del svojega življenja pustili v jamah in topilnici.

V jamskih obratih že izvajajo obširen program raziskovalnih del za utrditev surovinske baze. Ugotovljeno je naraščanje za-

log, po količini in vsebnosti, vse zaloge pa še niso dostopne. Zato za letos načrtujejo gradnjo najmanj 10 km novih rovov. V rudarskih obratih odpirajo spodnje dele celotne jame in urejajo enoten sistem za transport rude in odvajanje jamske vode, ob tem pa uvajajo tudi enoten sistem odkopavanja. Tako bo omogočena uvedba težkih strojev ter daljinskega nadzora. V Žerjavu nameravajo povečati proizvodne zmogljivosti na 6.000 ton industrijskih akumulatorjev letno. V Tovarni avtomobilskih akumulatorjev „Vesna“ v Mariboru pa so povečali zmogljivosti tako, da bo mogoče letno izdelati 800.000 akumulatorjev. Hkrati s povečevanjem proizvodnje uvajajo v akumulatorski industriji tudi najsodobnejšo tehnologijo.

V Mušeniku pri Črni na Koroškem je pred dograditvijo nov obrat, v katerem bodo za tovarni akumulatorjev v Žerjavu in Mariboru izdelovali posode iz trde gume, pozneje pa iz plastike separatorje in poliestere po-

sode ter še nekatere druge izdelke.

Načrtujejo pa tudi večja vlaganja za obvarovanje okolja. Hitrejšo želijo razreševati probleme družbenega standarda. Ob tem pa niso pozabili tudi na nadaljnji razvoj samoupravljanja. Zdaj deluje 5 temeljnih organizacij združenega dela, ustanoviti pa želijo več novih, tako da bi v okviru posamezne temeljne organizacije združenega dela združevali delavce s skupnimi interesi, temeljna organizacija združenega dela pa mora postati temeljna ekonomska celica. Aktivneje se želijo v prihodnje vključiti tudi v procese sodelovanja in povezo-

vanja. Pričakovati je mogoče, da bodo mežiški knapje; topilničarji in predelovalci svinca naredili vse, da se rudnik, kljub častiljivim trem stoletjem in več starosti, ne bo postal in izčrpal, pač pa ob novih dejavnostih in z novimi izdelki ne-nehno poživil in prerajal.

(Ma)

ZAOSTRITI ODGOVORNOST VODSTVENIH DELAVCEV

Tudi v občinah koroške regije ugotavljajo, da gospodarska gibanja v letošnjem letu niso takšna, kot so jih načrtovali. Vse več je delovnih organizacij, pri čemer še posebej izstopa združeno delo z območja občine Slovenj Gradec, kjer je načeta akumulacija. Uvoz je v občinah koroške regije za skoraj 50 % večji od izvoza. Le glede investicij ni slabosti, saj v občinah koroške regije nepokritih investicij ni.

Zadnje razprave o gospodarskih gibanjih so znova opozorile, da tisti, ki trdijo, da so za deformacije v tekočih gospodarskih gibanjih krivi izključno oziroma v pretežni meri dejavniki izven temeljnih in drugih organizacij združenega dela, nimajo prav. Deformacije je pogojilo nespoštovanje sprejetih dogovorov, botruje pa jim tudi premajhna zavzetost za iskanje notranjih rezerv, prepočasno združe-

vanje dela in sredstev, so pa še druge slabosti. Stanje in problemi, s katerimi se srečujejo tudi v Mislinjski, Dravski in Mežiški dolini terjajo, da se zaostri odgovornost zlasti še vodilnih in vodstvenih delavcev v združenem delu.

Sicer na Koroškem tudi menijo, da bodo morali medobčinski organi, ki so jih bili ustanovili, usmeriti svojo dejavnost v prihodnje predvsem na obravnavo in razreševanje temeljnih vprašanj. Čimprej bo treba zagotoviti usklajeno delo in akcijo vseh družbenopolitičnih organizacij v regiji ter skupnih organov štirih občin. Dosedanja praksa je namreč takšna, da skupnih, usklajenih akcij skorajda ni, sile se drobijo, zato pa tudi uspehi niso takšni, kot jih pričakujejo in želijo delovni ljudje in občani.

(An)

POVEZOVANJE SLOVENSKE STEKLARSKE INDUSTRIJE IN SORODNIH KOLEKTIVOV

Od besed k dejanjem

V hrastniški steklarni so družbenopolitične organizacije že spomlad predlagale, naj se njihova delovna organizacija vključi v sedanje integracijske procese. Akcija je že stekla. Prvi pogovori predstavnikov slovenskih steklarn so nakazali možnosti širšega medsebojnega sodelovanja in združevanja.

Najprej pa se bodo, kot je videti, združili Steklarna Hrastnik, hrast-

niška tovarna Sijaj in trboveljska Tika, delovna organizacija za izdelovanje kartonske embalaže. Tovarna Sijaj izdeluje lestence vseh vrst, steklo zanje pa kupuje v Steklarni, medtem ko trboveljska Tika prodaja dovršen del kartonov za potrebe steklarne. Na posvetovanju predstavnikov vseh družbenopolitičnih organizacij Steklarn Hrastnik, „Boris Kidrič“ iz Rogaške Slatine in njene TOZD Slovenska Bistrica ter Steklarne Hrpelje so ugotovili možnosti za širše povezovanje, soglašali pa so tudi, da tovarni Sijaj in Tika ter EMI iz Poljčan in Elux iz Ljubljane enakopravno sodelujejo v vseh nadaljnjih pripravah na združitev oziroma pri ustanavljanju združenja steklarske industrije in njej sorodnih podjetij.

Priprave na povezovanje niso ostale samo na ravni posvetovanj predstavnikov vseh družbenopolitičnih organizacij omenjenih kolektivov. Srečali so se že tudi predstavniki vseh teh kolektivov in se dogovorili za nadaljnje akcije. V prvi vrsti naj bi posebna komisija pripravila nekatera izhodišča povezovanja in pa ekonomske študije ter organizacijo dela in vse druge elemente, ki pridejo v poštev za integracijo. Preučili bodo tudi vprašanje dosedanjega in nadaljnega izvoza slovenskih steklarn in se dogovorili, ali naj bi ustanovili samostojen oddelek za

izvoz v okviru skupne delovne organizacije, ali pa naj bi imela nova delovna organizacija samo enega izvoznika, ki bi prodajal njihovo blago na tujih tržiščih. Urediti nameravajo tudi vprašanje enotnega nadaljnega razvoja steklarske industrije, pripraviti študijo tržišča in predloge za vključevanje drugih sorodnih panog v novo delovno organizacijo.

Na vseh dosedanjih pogovorih so že tudi imenovali nekaj strokovnih komisij, izvolili pa so tudi družbenopolitično komisijo, ki bo usmerjala in vodila nadaljnje priprave na integracijo ob sodelovanju z vsemi strokovnimi komisijami. Sprejeto je bilo stališče, da morajo vse nadaljnje priprave na povezovanje upoštevati osnovna ustavna določila o združevanju in pa stališča dokumentov CK ZKS o tem. Skratka: kaže, da so se slovenski steklarji resno lotili naloge v zvezi s svojim nadaljnjim tesnejšim sodelovanjem. Čeprav se še niso dogovorili o obliki integracije, je vendarle spodbudno osnovno izhodišče, da mora ta upoštevati ustavna načela in pa da bodo upoštevali dosedanje izkušnje pri povezovanju slovenskega gospodarstva in njegovih industrijskih vej. S tem pa se bodo zagotovo izognili nekaterim pomanjkljivostim in slabostim, za katere vsi vemo, da so nam precej škodovale.

—m—

Izgubljene milijarde

Izostanki z dela so postali pomemben družbeno-ekonomski in socialni problem. Zaradi boleznih delavcev, zaposlenih žena — zaradi nege in zdravljenja njihovih otrok, poškodb pri delu in podobno, smo lani izgubili 65.719.722 delovnih dni. A kar je najhuje — to še ni prava številka, kajti ostali razlogi za izostanke z dela niso evidentirani. Če pogledamo številke po dejavnostih in področjih, je rekorder pri tem kovinska industrija, tej pa sledita tekstilna in lesna industrija.

Po podatkih socialnega zavarovanja znaša povprečni dnevni znesek nadomestila osebnega dohodka, ki bremeni sredstva skladov zdravstvenega zavarovanja, 63,82 dinarja oziroma za vso državo kar 2.727 milijonov din. Če upoštevamo, da za več kot polovico izgubljenih delovnih dni plača delovna organizacija, potem znaša skupna vrednost izgubljenih dni v minulem letu več kot 5 milijard din! Torej več kot „zadostno dejstvo“, da ugotovimo: potrebna je najširša družbena akcija, da bi odstranili vzroke, zaradi katerih prihaja do odsotnosti z dela.

V. K.

— Joj, kam bi del?
— I, kje si vzeli!

I. Antič

TEKMOVANJE V VARČEVANJU

KDO BO BOLJŠI?

V radgonski OZD Gorenje-Elrad si prizadevajo za boljše uspehe gospodarjenja

V OZD Gorenje — Elrad v Gornji Radgoni že nekaj časa tekmujejo v varčevanju. Tekmovanje bo trajalo do konca leta. Tisti, ki bodo največ privarčevali, bodo nagrajeni.

Da bi delavce kar najbolj spodbudili k tekmovalnosti, so jih o namenu tekmovanja obvestili na zboru delavcev in v posebni številki glasila Elrad, o rezultatih pa poročajo v vsaki številki internega glasila. Rezultate ugotavlja posebna komisija, sestavljena iz predstavnikov družbe-

nopolitičnih organizacij in samoupravnih organov, tekmovanje pa vodi komisija, sestavljena iz strokovnjakov in vodilnih delavcev.

V Elradu so se za tekmovanje odločili zaradi splošnih gospodarskih težav, ki tudi ta kolektiv niso obšle. Čeprav dosegajo med OZD in TOZD, ki so vključene v SOZD Gorenje Velenje več kot zadovoljive rezultate, saj v marsičem prekašajo nekatere druge vključene delovne organizacije, jih zlasti pesti izvoz. Po podatkih, ki so na voljo, pa med

vsemi delovnimi organizacijami radgonske občine dosegajo največje uspehe v produktivnosti. Če bi ne imeli težav z izvozom in veliko vezavo sredstev, bi bili uspehi te OZD še večji.

Trenutno gradijo dve proizvodni hali, v eno, ki so jo zgradili pred kratkim, pa so že preselili del proizvodnje.

S tekmovanjem želijo med drugim doseči boljše kvaliteto proizvodov, ki je tudi glavni porok za večji izvoz, boljše delovno disciplino in

ne nazadnje boljše izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti. Elrad se tudi pripravlja na elektronsko obdelavo podatkov, ki bo uvedena v okviru SOZD Gorenje. Sami bodo predvsem obdelovali osnovne podatke in jih pripravljali za dokončno obdelavo v Gorenju.

Vse kaže, da bo kljub težavam Elrad v prihodnje bolje gospodaril, česar si želijo in za kar si prizadevajo zaposleni te, sicer ene največjih pomurskih delovnih organizacij.

TONE ŠTEFANEČ

Od mizarske delavnice do sodobne tovarne

Prvi začetki lesne industrije v Oplotnici pod Pohorjem segajo že leta nazaj. Pred 25 leti je tu delovala manjša mizarska delavnica s kakimi desetimi delavci. Bogato surovinsko zaledje in pravilno zastavljena proizvodna politika tega kolektiva sta zago-

tovila hiter razvoj delovne organizacije in že leta 1953 so postavili tudi prve temelje sodobne tovarne stavbnega pohištva.

Zaradi težkih delovnih razmer, prostorske stiske ter zastarelih strojev so proizvodnjo

stavbnega pohištva povsem osvojili šele dve leti pozneje. Ves ta čas pa so pridno delali v prostorih nekdanjega mlina in varčevali za gradnjo novih prostorov. Tako so leta 1972 že zgradili nove proizvodne prostore in jih opremili z najsoodobnejšimi stroji za izdelavo stavbnega pohištva.

Skupno s povečanjem proizvodnje se je povečalo tudi število zaposlenih, od leta 1953, ko je ta kolektiv štel samo 10 članov, na blizu 200 zaposlenih. Tako hiter dvig proizvodnih zmogljivosti v oplotniški organizaciji ni zastavljaj pri zadrževanju za izboljšanje kvalitete proizvodov, ki je danes na zavidljivi višini, temu primerno pa so tudi osebni dohodki zaposlenih.

TOZD LIP Oplotnica danes deluje v okviru OZD LIP Slovenske Konjice kot ena od šestih TOZD. Po proizvodnji stavbnega pohištva pa si vse močnejše utrjuje mesto v vrhu slovenske lesnopredelovalne industrije.

M. H.

PODNAJEMNIKI V SOLIDARNOSTNIH STANOVANJH?

JOŽE SEDMAK:
»PROTI KRŠILCEM
STANOVANJSKIH
PRAVIC BOMO
USTREZNO UKREPALI«

V zadnjem času je pri nas veliko stanovalcev, ki so dobili stanovanja od stanovanjskega solidarnostnega sklada. Tako tudi na obalnem območju. Vendar se dogaja, da

so družine, ki so prišle do lastnih ključev zaradi nizkih osebnih dohodkov, zlorabile zaupanje komisije obalnega stanovanjskega solidarnostnega sklada in sprejel v dodeljena jim stanovanja podnajemnike ali pa so se zaposlili nove člani družine, pa tega niso prijavili.

Ker nas je zanimalo, če so s takimi primeri — mi smo obšli naselje Markovec in se o tem prepričali — seznanjeni na obalnem solidarnostnem skladu, smo poprosili za pogovor njegovega direktorja Jožeta Sedmaka. Dejal je:

„Že sam podatek, da je na obali kakih štiri tisoč družin, ki nimajo svojega stanovanja ali živijo v neprimernih prostorih, pričča, da je stanovanjska stiska še velika. Prizadevamo si, da bi prišli do stanovanja najprej tisti, ki jih najbolj potrebujejo. Naša komisija dobro preveri vsako prošnjo in objektivno oceni dejansko stanje prosilca.“

„In kaj menite o primerih, ko stanovalci, ki so dobili stanovanja s pomočjo solidar-

nostnega sklada, jemljejo k sebi podnajemnike oziroma zaposlujejo člane družine?“

„O teh pojavih za sedaj nimamo še nobenih podatkov. Dva ali trije, ki so zaposlili svoje člane družine, so to prijavili skladu, da bi varčevali za nakup stanovanja. Seveda pa bi morali to storiti tudi vsi tisti, ki so dobili od sklada stanovanja zaradi nizkih prejemkov, kasneje pa se je zaposlil še kdo drug od družine in bi lahko varčevali. Kmalu bomo opravili pregled osebnih dohodkov vseh tistih, ki so dobili stanovanja zaradi nizkih osebnih dohodkov.“

Za primere, ko dobitniki stanovanja nudijo streho podnajemnikom, ne vemo, vendar bomo ukrepali in take pojave preprečili, če le-ti obstajajo. Iz samoupravnih aktov pa tudi iz pogodbe o koriščenju stanovanja je namreč razvidno, da nosilec stanovanjske pravice, ki je dobil stanovanje od solidarnostnega sklada, ne sme oddajati sob podnajemnikom.“

ZORAN VLAJIČ

MLADI V KIDRIČEVEM

NIČ VEČ OB STRANI

VKLJUČENI V ŠTEVILNE DELOVNE AKCIJE

V Kidričevem že od maja dalje potekajo mladinske delovne akcije pod naslovom „Čisto okolje — ponos mladih v Kidričevem“. V njih sodelujejo mladinci aktiva ZSMS Kidričevo ter mladi taborniki iz oddela „Boris Kidrič“, ki pridno urejajo svoj prostor v parku mladih.

Delovne akcije bodo trajale vse leto.

Brez dvoma so velikega pomena za KS Kidričevo ter vse prebivalce tega industrijskega kraja na Dravskem polju. Precej časa so bili mladi v tem kraju pod udarci neupravičene kritike določenih ljudi, ki niso hoteli razumeti njihove vloge v današnji družbi in v KS. Zdaj pa so javno dokazali, da mladi v Kidričevem zaslužijo mesto, ki jim gre. Najprej so si uredili svoj mladinski klub in okolico pred njim, ki pa so jo, žal, starejši pa tudi mlajši stanovalci kaj hitro

uničili. Toda to jim ni vzelo volje do dela. Z vso resnostjo so se lotili nove akcije. Najprej so uredili okolje novozgrajenega prizidka otroškega vrtca, nato nadaljevali z izkopom jarkov za električni kabel od naselja do novega kopalnega bazena olimpijskih mer ter izkopom jaška za vodovodni priklop, zdaj pa urejajo parkirni prostor ob cesti kopalni bazen — trgovina Mercator — Market. Ko bodo vsa ta dela končana, nameravajo sodelovati pri urejanju TRIM steze za osnovno šlo „Boris Kidrič“ — sodelovali pa bodo tudi pri ostalih akcijah pri urejanju kraja in čiščenju okolice.

FRANCE MEŠKO

Polimer k Iplasu

V okviru integracijskih procesov združevanja kemične dejavnosti, kamor sodi tudi plastika, je bil storjen prvi korak tudi na obali, saj sta se na nedavnem referendumu kolektiva koprškega Iplasa in TOZD — Polimer z veliko večino izrekla za priključitev, ki bo osnova za nadaljnje akcije združevanja. Izolski Polimer je že dalj časa iskal primerno organizacijo, v sklopu katere bi laže in bolj perspektivno nadaljeval svojo usmeritev na področju predelave armiranih poliestrov. Zaradi neustrezne kreditne politike in specifičnosti proizvodnega programa pa je le težko zagotavljal normalno poslovanje v okviru koprškega Slavnika. Po sanacijskem programu, pri izdelavi so sodelovali tudi Iplasovi strokovnjaki, so bile pred-

lagane rešitve v obliki integracije z Iplasmom in nova politika kreditiranja, o čemer bo razpravljala izvršilni odbor Kreditne banke Koper.

Kolektiv Iplasa bo konec leta tako štel skoraj 600 zaposlenih, do takrat se bodo uredila vsa vprašanja v zvezi z registracijo priključitve TOZD — Polimer v Iplasu, oziroma se bodo razmislile obveznosti Polimerja v sklopu sedanje organizacije.

Vsekakor pa je ta priključitev koristna za oba kolektiva, ki bosta skupno lažje reševala cilje na poti nadaljnjega razvoja in sedanjih nalog v okviru sorodne dejavnosti. Referendum pa je brez dvoma uspel tudi zato, ker je šlo pri tej akciji za resnično združevanje dela in sredstev.

FRANC OBOLNAR

LITIJSKO GOSPODARSTVO V PRVIH PETIH MESECIH LETOS

MANJŠI IZVOZ

V litijski občini letos najbolj presegajo predvidene gospodarske načrte v Kovini Šmartno, kjer so podvojili obseg proizvodnje, nadalje v Kmetijski zadruzi Gabrovka, kjer so za polovico povečali predelavo sokov, v Industriji apna Kresnice, v predilnici in še v nekaterih drugih podjetjih. Izvoz v tej zasavski občini pa ni tolikšen kot lani. To še zlasti velja za predilnico, ki je letos prodala na tuj trg nekajkrat manj prediva kot lani, in deloma za lesno industrijo. Na zmanjšanje izvoza v tej delovni organizaciji najbolj vpliva upadanje prodaje žaganega in decimiranega lesa in deloma mizarskih storitev. Izvoz pa je podvojila TOZD Usnjarna Šmartno. Lani je v prvih petih mesecih prodala na tuj trg za 850.000 dolarjev blaga, letos v istem času pa za 1 milijon 869.000 dolarjev. Med izvoznike se je uvrstila tudi KZ Gabrovka-Dole, ki iz svojega obrata Presad izvažata različne vrste sokov.

Litijsko gospodarstvo pesti tudi manjša plačilna sposobnost. Lani je znašala razlika med terjatvami in obveznostmi 38 milijonov dinarjev, letos pa že 66 milijonov dinarjev. V Predilnici so se povečale zaloge za 31 %, v Usnjarni Šmartno pa

za 33 %, medtem ko drugod ugotavljajo minimalen porast zalog. Oskrba litijskega gospodarstva s surovinami je razmeroma dobra.

V litijski občini so letos novoo zaposlili 103 delavce, tako da je zdaj v gospodarstvu te občine zaposlenih 2855 delavcev. Izplačila osebnih dohodkov zaposlenim so letos večja za 22 % in kot ugotavljajo v Litiji, so višji osebni dohodki v celoti v skladu z večjo storilnostjo. V drugem polletju bo za litijsko gospodarstvo velikega pomena predvsem povečanje izvoza.

—m—

Delavci SGP „Sava“ Jesenice grade v Kranjski gori ob novi obvoznici drugi stanovanjski trojček, kjer bo 39 stanovanj. Družbena stanovanja bodo prejeli delavci, ki so zaposleni v delovnih organizacijah v tem kraju, nekaj pa jih bodo prodali tudi drugim interesentom, ki jih bodo porabili za počitniška stanovanja. Predvidevajo, da bo drugi stanovanjski trojček nared konec jeseni. — B. B.

KDO BO PRESEKAL (PROMETNI) VOZEL?

Reka vozil, sodobnih turističnih nomadov, ki prihajajo skozi šentiljska vrata v Jugoslavijo in se valijo naprej proti jugu naše države, je letošnje poletje dobesedno napolnila mariborske ulice in ceste. Prometna gneča je bila ob konicah, takrat, ko je bil tudi iz

tujine naval turistov največji, takšna, da je bila kolona avtomobilov dolga tudi po več kilometrov, od enega dela predmestja do drugega.

Prometna propustnost na odseku Šentilj-Maribor-Ljubljana z odcepom proti Ptujju je že zdavnaj za več kot dvakrat presežena. Tako govori študija o obremenitvi šentiljske ceste, izdelal jo je zavod za urbanizem v Mariboru. Dvajset, pa tudi 30 ali celo 40 tisoč vozil na dan pelje skozi Maribor, ki postaja prometna zavora, katere posledice čutijo tudi druge republike. Tudi podatki o povečevanju mednarodnega prometa prek Šentilja ter podatki o naglem porastu števila motornih vozil v Mariboru in severovzhodni Sloveniji nazorno kažejo na nujnost ureditve mariborskega vozišča. Ob sedanjem stanju predstavlja to vozlišče slovenski in jugoslovanski prometni problem. Tovorni promet prek Šentilja narašča v zadnjih treh letih po stopnji 20 do 40 odstotkov, lani je na primer prešlo mejo 1000 tovornjakov dnevno. Število motornih

vozil je v lanskem letu v Mariboru preseglo mejo, ki ga je urbanistični načrt iz leta 1966 predvidel šele za leto 1991.

Nemogočemu položaju navkljub pa osnutek republiške skupnosti za ceste, ki ga je izdelala strokovna služba, sploh ne vsebuje objektov, ki bi reševali pereče probleme prometa v Mariboru. Maribor se zavzema, da bi v srednjeročni program izgradnje cest v Sloveniji prišla tudi hitra cesta Pesnica-Hoče, ki bi mesto obšla, urediti pa bi morali tudi danes mnogo pretesno šentiljsko grlo.

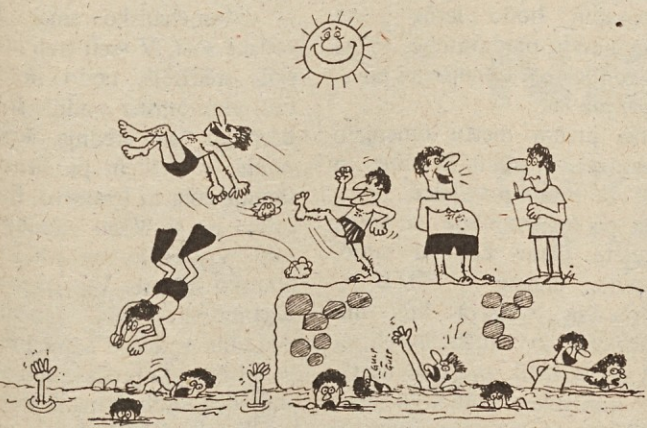
Nejasna perspektiva pri reševanju obeh odprtih prometnih vozlov vzbujata zaskrbljenost, čeprav se v severovzhodni Sloveniji zavedajo, da je uresničitev srednjeročnega programa odvisna od razpoložljivih sredstev. Zato se zaradi neusklajenosti vedno bolj pojavlja potreba po izbiri postopka, ki naj bi omogočil oceniti ustreznost posameznega odseka ali celotnega cestnega omrežja in s tem zagotovil prednostni red. NEZ

TGA KIDRIČEVO

SKRIB ZA STANOVANJA

V tovarni glinice in aluminija „Boris Kidrič“ v Kidričevem si iz leta v leto vse bolj prizadevajo zgraditi čimveč novih stanovanj za svoje delavce ali pa jim s krediti omogočiti gradnjo individualnih stanovanjskih hiš. V letošnjem letu so tako za zasebno gradnjo namenili več kot 2.000.000 din ter 250.000 din za rekonstrukcijo zasebnih hiš. Žal pa je še vedno precej prosilcev ostalo praznih rok. Razpravljali so že

o tem, kako zagotoviti dodatna sredstva za zasebna stanovanja, vendar so ugotovili, da za zdaj za to ni možnosti. Sredstva, predvidena za stanovanjsko gradnjo v letošnjem letu, znašajo 8.258.457,99 din, pri čemer pa ni zajet kratkoročni kredit po sklepu samoupravne stanovanjske interesne skupnosti občine Ptuj v znesku 5.000.000 din za predvideno gradnjo 30-stanovanjskega bloka v Kidričevem. F. M.

— Ker do zdaj noben sanacijski ukrep ni pomagal, da bi se naše podjetje obdržalo na površju, smo se odločili za kolektivni pavalni tečaj odgovornih upravljavcev ... —
Karikatura: I. Antič

Kulturna pota in brezpotja

Pravijo, da med vojno muze molče. Vsaj stari Rimljani so bili tega mnenja, čeprav se zdi, da so tako le na eleganten način „pokrivali“ svojo ustvarjalno lenobo na umetniškem področju.

V naših sodobnih razmerah o kakšni vojni seveda ne moremo govoriti, zato bi bolj kazalo reči, da naše muze umolknejo v neznosni julijsko avgustovski vročini. Seveda, če ne gre za kakšen podoben „eleganten“ pojav kot pri starih Rimljanih.

Saj, primerjava se nam je porodila docela naključno. Lansko leto smo mimogrede opazili, da je v Lenartu v Slovenskih goricah poleti gostoval svetovno znani romunski folklorni ansambel. Kako le so zašli v Prlekijo, smo se vprašali, ko pa še Celja, Kranja, Maribora ali Kopra niso videli.

Seveda Romuni niso prišli v Lenart direktno iz Bukarešte, temveč so bili najprej gostje ljubljanskih Križank v okviru poletnih kulturnih prireditev. Ko je potem prišlo povabilo še iz Lenarta, so ga bili izredno veseli in ga niso odklonili zaradi kakšne prestolniške nadutosti ali česa podobnega.

Veste, v zvezi z Lenartom je pravzaprav še najbolj zanimivo to, kako in kdo se je sploh spomnil, da bi delček ljubljanskega festivala lahko „prestavili“ iz „kulturnega centra“ v eno od „prestolnic nerazvitega področja“ v SR Sloveniji. Ideja se je porodila v soračnem majhnem (v republiškem pomenu besede) podjetju. Klemos se imenuje. Dali so denar in priredili brezplačno predstavo za svoje najboljše delavce. Ob tem je le treba povedati, da imajo v Lenartu le miniaturno dvoranico, tako da niti približno niso mogli vanjo vsi, ki so si želeli videti goste iz Romunije.

Kaj pravite, zakaj so se v Klemosu odločili za tako nenavadno in prav „revolucionarno potezo“? Odgovor je bil kratek in preprost: „Živimo na robu kulturnega dogajanja. Pretežna večina naših delavcev je pravzaprav (v kulturnem pomenu besede) le polpismena. Moramo jih dvigniti. Tako ali drugače. Navsezadnje je le res, da je samo „pismen“ delavec lahko dober delavec, dober samoupravljavec in tudi polno produktiven.“

Misel – in trditev – je bila na moč jasna in razumljiva. Pravzaprav je bilo presenetljivo samo to, da je prišla do polne in izredno učinkovite afirmacije „nekje v Lenartu“ in ne kje drugje, kjer imajo bistveno več novcev pod palcem in tudi bistveno več – gledano številčno – polpismenih delavcev.

Pa se vrnimo spet v Lenart. Zanimalo nas je, če je bil lanski „primer“ samo enkratno dejanje ali pa so se morda tudi letos odločili za kaj podobnega.

Zal, ne!
Iz docela preprostega razloga, da jim prav nihče (ne iz Ljubljane ne od kje drugje) ni poslal „konkretne kulturne ponudbe“.

Tako, ko bodo julijske in avgustovske vročine spet za nami, bomo lahko z vso silo in neugnanostjo začeli razpredati stare zgodbe o tam, kako za kulturno dejavnost ni in ni denarja, ker „gospodarstvo“ nima pravega posluha.

Saj nočemo trditi, da smo s področja nekkih odnosov odkrili „vso resnico“ ali vsaj njen pretežen del. Ne! Gre bolj za drobec. Vsekakor pa ne moremo reči, da ni zelo zgovoren...

Tig

Kulturno-prosvetna dejavnost v ZP Iskra

LIKOVNIKI SKUPAJ OSTALI BOLJ ZASE

Združeno podjetje Iskra že tradicionalno na dan borca 4. julija proslavlja tudi svoj praznik – dan Iskre. Proslavo vsako leto organizira druga delovna enota (TOZD ali tovarna). Pred petimi leti so se na takem prazničnem in tovariškem srečanju prvič pojavili tudi Iskrini likovniki. Od takrat najprej prirejajo razstave vsako leto. Bile so že v Kranju, Horjulu, Sežani in Celju. Treba je reči, da organizacije razstav niso bile najboljše, predvsem zato, ker pod svojim okriljem niso zbrale vseh, ki bi lahko sodelovali.

V Iskri je že lep čas videti, da si likovniki žele skupne organizacije in možnosti za skupno

riška razprava na „srečanju likovnikov“.

Poglejmo si, kako si zamišljajo delovanje svojega društva. Imelo naj bi mentorje, akademsko izobražene tovariše, ki jim jih v Iskri ne manjka. Med mentorji bodo akademski kiparji in slikarji, ter arhitekti, saj je med Iskrinimi likovniki tudi več takih, ki jih privlači kiparstvo in pa dekorativna umetnost. Vodstvo društva in mentorji bodo organizirali razstave in srečanja, pripravljali predavanja o umetnosti in tehnologiji ter seveda vodili kritične razprave in izmenjavo mnenj o vrednosti del.

Če je že govor o kritiki, je treba vsekakor poudariti, da je

ki smo ga omenili, so izvolili začasni upravni odbor, ki ga sestavljajo Ivan Razboršek, Stefan Horvat in Milica Rajačič. Njihova naloga je bila, da pripravijo statut društva in pa okvirni program dela. Statut je že narejen in je zdaj „v preverjanju“ med člani društva. Med drugim predvideva, da bo imela vsaka TOZD v sestavi Iskre svojo likovno sekcijo, njeni delegati pa bodo sestavljali skupščino in upravni odbor društva. V okvirnem programu dela pa bodo seveda tudi organizacija predavanj ter obiski razstav in kolonij. Poudarek bo torej na strokovnem izpopolnjevanju...

Ob dnevu Iskre in istočasni 25-letnici tovarne TV sprejemnikov v Pržanu so imeli Iskrini likovniki svojo redno letno razstavo v izložbi industrijske prodajalne. Na razstavi je sodelovalo 20 likovnikov s skupaj 46 deli in sicer:

Lojze Čampa, Alojz Dular, Helena Grebenc-Drnovšek, Martin Gruden, Miha Kač, Jasna Mišič-Malovrh, Jože Pogačnik in Ivan Razboršek (vsi iz Ljubljane), Viktor Čuvan, Dane Hrovat in Mirko Knez (vsi iz Celja), Martin Goričanec, Boris Lavrič in Mladen Radojčić (vsi iz Kranja) ter Štefa Horvat (Višnja gora), Marko Kavčič (Horjul), Anton Miklavžin (Šentjernej), Bernard Škaj (Reteče), Vojko Tavčar (Sežana) in Janez Vovk (Naklo).

Za letos imajo v Iskri v načrtu še eno razstavo in sicer za dan JLA 22. decembra.

Ob kopici pohvalnih besed na račun likovnikov bi si kazalo še ogledati, kako je z ostalimi kulturnimi dejavnostmi. Zanje bi predvsem veljalo, da teče vse bolj stihijsko in brez pravega medsebojnega sodelovanja, kakor se to na primer nakazuje pri likovnikih. Premik na bolje bodo seveda lahko dosegli samo s korenitnimi organizacijskimi spremembami. V okviru sindikalne dejavnosti v ZP Iskra bodo osnovali posebno komisijo za kulturno prosvetno dejavnost, ki bo imela več sekcij in sicer: likovno (že prerašča v društvo), pevsko, glasbeno, dramsko, literarno, recitatorsko, folklorno, plesno, zbirateljsko, filatelistično, foto, šahovsko in še katero.

Komisija bo imela skupščino in mentorje. Skupščina se bo sestajala po potrebi in bo sprejemala letne plane dela posameznih sekcij. Pričakujejo, da bo „razčiščenje“ v organizacijskem pogledu bistveno pripomoglo k večjemu razmahu kulturne in prosvetne dejavnosti v ZP Iskra in pa, da bo ta dejavnost manj stihijaska in naključna, kakor je bilo to doslej. Seveda je treba dostaviti, da bo vsa omenjena dejavnost najtesneje povezana z delom in življenjem sindikata, ki bo tudi skrbel za „dotok“ sredstev.

I. R.

nastopanje. Dolgoletna želja se je letos naposled uresničila, ko so se likovniki zbrali na dogovor o ustanovitvi društva likovnikov ZP Iskra. Na dogovor je prišlo 20 ljubiteljev likovne umetnosti iz Ljubljane, Kranja, Naklega, Horjula, Rateč, Sežane, Šentjerneja in Višnje gore.

Na dosedanjih razstavah se je pokazalo, da imajo v Iskri talentirane likovnike amaterje, ki se po kvaliteti, tematiki in slogu precej razlikujejo. Vsakdo se pač razvija v svojem kraju in v različnih pogojih. Prav zato se jim je zdelo, da na vsak način morajo ustanoviti društvo, kjer se bodo lahko tudi strokovno izpopolnjevali. Tako željo je potrdila tudi sproščena in tova-

ne sprejemajo vsi enako, četudi je dobronamerna. Kritika je za rast kvalitete vsekakor nujno potrebna, zato je toliko bolj škoda, da se nekateri likovniki iz Iskre niti na razstavah nočejo pokazati. Zaradi strahu in podobnih „zadržkov“ raje ostanejo v anonimnosti ali pa celo nehajo delati... V Iskri so prepričani, da bi se tak strah dalo uspešno premagati z internimi razstavami.

Ko je bilo govora o mentorjih, naj še povemo, da nameravajo občasno angažirati tudi znane likovne umetnike za predavanja in pa morebitno vodenje po likovnih razstavah. Na zborovanju Iskrinih likovnikov,

Kolonije. Lahko jih organizirajo posamezne tovarne ali TOZD, trajale pa bi praviloma teden dni. Udeleženci kolonije bi se „odkupili“ organizatorju s po enim svojim delom.

Velike načrte imajo Iskrini likovniki z organiziranjem stalne prodajne razstave. Pridobitev bo imela velik pomen predvsem za likovnike iz odročnih krajev, s prodajo pa nameravajo kriti vsaj materialne stroške slikarjenja. Kakor je videti, bodo predvsem pazili na to – s pomočjo vodstva društva in mentorjev – da bodo razstavljeni dela na kvalitetni višini in da bodo poleg tega še dostopna po cenah za širši krog delavcev.

Delavske univerze Posavja z enotnim programom!

„Proizvajalec dobiva pravico in dolžnost, da še neposredneje in odločneje upravlja z družbenimi sredstvi. To pa bo sposoben le, če bo pridobival znanje skozi razne oblike izobraževanja“ – tako so med drugim zapisale delavske univerze brežiške, krške in sevniške občine v svoj skupni program, s katerim razpisujejo različne oblike izobraževanja v novem šolskem letu. Pred delovnimi ljudmi in občani se pojavljajo prvič v obliki, ki zagotavlja tudi hitre-

še reševanje kadrovskih problemov v regiji, ki je nerazvita in „oddaja“ svojo mladino razvitejšim območjem. Ob skupnem programu bodo letos prvič izmenjevale predavatelje, to pa bo vodilo še k tesnejšemu povezovanju.

Na prvem mestu omenjajo organizacijo politične šole in šole za samoupravljalce, poleg tega pa še seminarje za novospregate člane ZK, za samoupravne organe v TOZD in OZD, za vodstva krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij, za člane delavske kontrole ter delegacije v TOZD in krajevnih skupnostih v občinskih skupščinah. Pestro možnost izobraževanja ponujajo tudi s srednjimi šolami, tako za administrativno, poklicno gostinsko šolo, šolo za po-

klincne voznike motornih vozil, poklicno šolo za kmetovalce sadjarje in vinogradnike ter tehniško šolo za strojno stroko – avtomehansko smer delovodske šole. V vseh treh občinskih središčih bodo delovale tudi ekonomske srednje šole, v Brežicah še srednja komercialna, v Krškem pa Tehniška srednja šola za lesarstvo. Razpisujejo pa še Višjo ekonomsko šolo, Visoko komercialno ekonomsko šolo ter Visoko šolo za organizacijo dela. Občanom bodo na voljo še najrazličnejši tečajji in vrsta predavanj o aktualnih dogodkih doma in v svetu.

Ob delu si bodo lahko občani in delovni ljudje bogatili znanje in sposobnosti, obenem pa lažje sledili novim samoupravnim razmerjem.

V. P.

Na Jesenicah prizadevno deluje moški pevski zbor „Jeklar“. Po smrti zborovodje Poldeta Ulaga zbor sedaj vodi Janez Ponikvar. Moški zbor „Jeklar“ nastopa na številnih prireditvah in proslavah na Jesenicah in okolici. Zbor je po temeljitih pripravah nastopil tudi na veliki

proslavi ob 40-letnici stavke kovinarjev, 25-letnici samoupravljanja in 30-letnici osvoboditve na Jesenicah, v novi hali hladne valjarne železarne Jesenice.

B. B.

Proizvodno podjetje
„OLGA MEGLIČ“
PTUJ
čestita vsem občanom
za občinski praznik
Ptuj!

LETOS SPET VIŠJEŠOLSKI ŠTUDIJ ZA ORGANIZACIJO REKREACIJE

CILJ: ČIMVEČ KANDIDATOV!

V študijskem letu 1975/76 razpisuje Visoka šola za telesno kulturo v Ljubljani višješolski študij za organizatorje rekreacije. V skladu s sprejetimi sklepi na 8. kongresu zveze sindikatov Slovenije so namreč sindikati močno zainteresirani za vzgojo tega kadra, ki naj bi v prihodnje bolj načrtno in učinkovito skrbel za športno rekreacijo zaposlenih.

Znano je, da velika večina delovnih organizacij še vedno nima strokovno usposobljenih ljudi za delo na področju od diha in rekreacije, zato slovenski sindikati priporočajo vsem sindikalnim vodstvom, da z omenjenim razpisom Visoke šole za telesno kulturo v Ljubljani seznanijo vse delovne kolektive in tudi pomagajo pri izbiri kandidatov za to izredno šolanje. Večjim organizacijam

združenega dela sindikati nadalje priporočajo, da sistematizirajo delovna mesta višjih organizatorjev rekreacije in za ta mesta zagotovijo izredni študij kandidatov iz vrst svojih delavcev, ki že uspešno vodijo športno rekreacijo ali pa imajo pogoje in voljo za delo na tem področju.

Dvoletni izredni študij za višje organizatorje rekreacije je torej namenjen predvsem kandidatom iz delovnih organizacij in občinskih sindikalnih svetov, ki naj bi se ob zaključku študija zaposlili v svojih delovnih organizacijah oziroma skupnostih.

Pravico vpisa imajo kandidati, ki so dokončali srednjo šolo in uspešno opravijo sprejemni izpit. Poleg teh se lahko vpišejo tudi kandidati, ki nimajo popolne srednje šole, imajo pa dokončano osnovno

šolo in najmanj štiri leta delovne prakse in izkušnje na področju telesne kulture in športa. Poleg tega morajo ti kandidati, ki nimajo srednje šole, opraviti tudi poseben sprejemni izpit.

Študij bo trajal štiri semestre, predavanja in ostale oblike študija pa bodo v vsakem semestru v strnjeni obliki.

V času študija bo moral izdelati študent dve seminarski nalogi pod vodstvom mentorja, po zaključnem tretjem semestru pa bo moral prijaviti projekt diplomske naloge. K zagovoru naloge bo lahko pristopil študent šele po vseh opravljenih izpitih in izdelanih ter pozitivno ocenjenih seminarskih nalogah. Uspešno končan študij daje diplomantom višješolsko izobrazbo in naziv „višji organizator rekreacije“.

SINDIKALNO PRVENSTVO MARIBORA V NAMIZNEM TENISU

V vodstvu TAM-Tezno pred TAM-Studenci

Prvi del občinskega sindikalnega tekmovanja v številnih športnih panogah je končan. Lahko trdimo, da je od vseh panog najbolj zastopan namizni tenis, saj nastopa v petih moških in eni ženski ligi kar 88 ekip.

Kot vrsto let doslej so ponovno v I. ligi v vodstvu igralci TAM - Tezno, ki jim sledi ekipa TAM - Studenci. Na tretjem mestu je ekipa Obrtnik, to pa so tudi vse ekipe, ki si bodo verjetno prva tri mesta razdelile na koncu prvenstva.

V II. ligi si je po prvem delu vodstvo priborila ekipa TAM III Tezno, ki vodi pred Elektro, SNG, Petrolom, VEMO, TAM IV Tezno itd.

V tretji ligi tekmujejo v treh skupinah. Rezultati: III-A liga: 1. mesto ZD Maribor, sledijo Primat, MTT, TAM V Tezno, Ruše II, PTT itd. III-B liga: 1. mesto Biro-stroj, sledijo Ek. center, Dom JNA I, III-C liga: 1. mesto Mariborski tisk, sledijo Hidromontaža I, Jeklotehna, Svila, Stavbar, Špedtrans itd.

V ženski ligi, kjer se pojavlja

vedno več ljubiteljic tega športa, tekmuje sedaj že 16 ekip. Že od ustanovitve ženske lige so v igri največ prikazale igralke ZAVAROVALNICE II, ki so tudi tokrat v vodstvu pred Gradisom I, ZD Maribor, Zavarovalnico I, Gradisom II, TAM Tezno itd.

Kot že vsa leta doslej, tudi letos občinsko sindikalno prvenstvo Maribora v namiznem tenisu odlično vodi sindikalni odbor pri občinskem sindikalnem svetu Maribor.

Rezultati zadnjih kol:
I. liga: Konstruktor I : Metalna I 5:0, TSN : Radio Maribor 0:5, M. vodovod : Tam II Tezno 5:1, Cevovod I : Tam I Studenci 0:5, Obrtnik : Ruše 5:0, Livama I : TAM I Tezno 4:5, Elko : TAM II Tezno 4:5.

II. liga: Marles : TAM IV Tezno 0:5, VEMA : Zavarovalnica I 4:5, Konstruktor II : Nigrad 5:0, Embalaža : TAM III Tezno 4:5, Talis : Livarna 0:5, Gradis : SNG 1:5, Petrol : Elektra 2:5.

III. liga - A: Cevovod II : Dom Smreka 0:5, Metal Ruše :

Veterina 5:0, UJV : Sladkogorska 0:5, MTT : PTT 3:5, PKŠ : ZD Maribor 1:5, Carina M. : TAM V Tezno 5:4, Ruše II : Primat 0:5.

III. liga - B: Zavarovalnica II : KB Maribor 5:0, ZUM : Metalna II 0:5, Sladkogorska II : Birostroj 0:5, Dom JNA I : ZD skupnost 5:0, Lokomotiva : Ek. center 0:5, Obnova : Postaja milice 5:0, VEKŠ : Obrtnik II 0:5.

III. liga - C: EGŠ : Hidromontaža II 5:2, M. tisk : OŠ Prežihov Voranc 5:0, Gradis : Svila 0:5, Hidromontaža I : Tov. kos in srpov 5:2, Jeklotehna : Avtoobnova 5:0, Dom JNA II : Projekt 5:0, TSN II : Špedtrans 0:5, Stavbar : Zlatorog 5:0.

Ženska liga: Marles : Konstruktor 3:0, KB Maribor : Gradis II 1:3, M. vodovod : Elektro 0:3, ZD skupnost : ZD Maribor 0:3, Postaja milice : Zavarovalnica I 0:3, Stavbar : Gradis I 1:3, TAM Tezno : Zavarovalnica II 0:3.

D. ZAGORAC

V taboru ljubljanske visoke šole za telesno kulturo v Rovinju so se tudi letos zvrstili številni diplomanti, ki so se seznanili z

aktualnimi novostmi na področju telesne kulture in nekaterimi metodami sodobnega treniranja ... (Foto: A. Ul.)

IDRIJA:

MNOŽIČNO PLAVANJE

V počastitev dneva vstaje slovenskega naroda sta odbor za športno rekreacijo TTKS in komisija za šport in rekreacijo zveze sindikatov Idrija priredila v torek, 22. julija v naravnem kopališču v Idrijski Beli množično akcijo „TRIM PLAVANJE“.

Čeprav vreme v prejšnjih dneh ni bilo najbolj ugodno in je dež precej ohladil vodo, ki je imela komaj 17 stopinj, se je že dopoldne zbralo na kopališču nepričakovano število kopalcev. Najpogumnejši so se kmalu spuščili v vodo in preizkusili svoje telesne sposobnosti. Popoldne pa je bila v vodi prava gneča, saj je skupno 280 plavalcev uspešno preplavalo določeno progo. Vsekakor je presenetila velika udeležba odraslih, ki so imeli nalogo preplavati 200 m dolgo progo. Največ med njimi je bilo rudarjev, pa tudi drugi niso izostali.

Najstarejši udeleženec je bil 61-letni upokojeni rudar Ludvik Vončina, med ženskami pa 51-letna Draga Veharjeva. Najmlajša med plavalci, ki so uspešno preplavali določeno progo, sta bila 7-letni Borut Kopač in 8-letna Majda Beričić.

Zanimivo je tudi, da kljub hladni vodi ni nihče od prijavljenih plavalcev odstopil. Vsak je preplaval eno izmed prog, ki so bile določene za posamezne starostne skupine in so merile od 50 do 200 m. Vsak udeleženec je za uspešno opravljeno nalogo prejel značko TRIM PLAVALCA, družine s tremi ali več člani, teh je bilo več kot 20, pa

tudi diplome. Akcija bi se morala nadaljevati v nedeljo, 27. julija, toda zaradi slabega vremena in hladne vode je bila preložena na 3. 8., ko bo na kopališču v Idrijski Beli tudi tekmovanje v plavanju za pionirje in za člane sindikalnih organizacij ter TRIM piknik.

RENAT ŠKARABOT

PARTIZAN ZA OTROKE

V juliju in avgustu Partizan Vič prireja varstvo za otroke staršev, ki so v dopoldanskem času zaposleni. Otroci so zaposleni s kopianjem, badmintonom, streljanjem z zračno puško, igranjem „picada“ in mnogimi drugimi podobnimi igrami. Če je vreme slabo, je na voljo telovadnica s trim kabinetom, kjer otroci pridno pritiskajo na pedale koles ali pa veslajo na napravi za suho veslanje. Obiskali so že tudi trim stezo v Mostecu. Že lani, ko je Partizan

Vič prvič uvedel varstvo otrok, je bil odziv velik in otroci so zadovoljni odhajali domov. Letos je zanimanje še precej večje. Varstvo je popolnoma brezplačno, otroke pa zaposlujejo študenti Visoke šole za telesno kulturo, ki so honorarno zaposleni pri Partizanu Vič. Po končani lanskeoletni sezoni so anketirali starše, katerih otroci so se udeležili varstva in tudi ti so bili nad to obliko dela v polletnem času navdušeni.

EKSKLUZIVNO!

ČOLNARJI IN LJUBITELJI MORJA!

Izšla je knjiga

NAVTIKA

Prva tovrstna knjiga v slovenščini

Priročnik za izpite

Naročila po 170 dinarjev za izvod sprejema ČZP Delavska enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4.

GRADIS SE KREPI SVOJO VLOGO

NI ZAVOR ZA SPOSOBEN IN DOBRO ORGANIZIRAN KOLEKTIV

Slovenski gradbeniki praznujejo letos 30. obletnico obstoja svojih delovnih organizacij in s tem tudi seveda začetek starta te panoge slovenskega gospodarstva po vojni. Kar 66.000 delavcev, združenih v več kot 200 delovnih organizacijah na Slovenskem, lahko s ponosom ocenjuje prehojeno pot razvoja in svoj prispevek v povojni graditvi novega gospodarstva in novih družbenih odnosov. Gradbeniki imajo, imeli so tudi prej, še posebne naloge, najprej so z zelo velikim prispevkom sodelovali pri obnovi domovine, pozneje pri industrializaciji in tudi vse obsežnejši stanovanjski gradnji.

Ob bilanci tridesetletnega razvoja lahko zabeležimo mnogo pozitivnih gibanj in rezultatov. Kajpada – bile so tudi težave in napake, vendar pa velja, da je razvoj gradbeništva v našem gospodarstvu bil zelo hiter, saj so nastale revolucionarne spremembe v tehnologiji proizvodnje, organizacije dela, uvajanju novih gradbenih materialov ter razvijanju samoupravnih odnosov. V zadnjih nekaj letih pa na nastajajo zelo pomembni premiki tudi v združevanju dela in sredstev, od česar lahko v bodoče pričakujemo še spodbudnejše rezultate.

GRADIS MED VODILNIMI V SVOJI PANOGI

Med slovenskimi in jugoslovanskimi gradbeniki izstopa Gradis, ki je v naši republici največja gradbena delovna organizacija ter druga po velikosti v Jugoslaviji. Kolektiv se je že skoraj od vsega začetka specializiral za zahtevne gradnje s področja industrije, cest, mostov itd. Štiri tisoč raznih industrijskih objektov, hidro in termoelektrarne, ceste, mostovi, viadukti, hale, pristanišča, turistični objekti in drugo je delo pridnih rok Gradisovih delavcev in hkrati tudi značilnost njihove proizvodnje, ki se ne razteza le v jugoslovanskem gospodarskem prostoru, pač pa tudi v drugih deželah in v zadnjem času predvsem v deželah v razvoju.

Nekaj števil nam bo v pomoč za boljše ilustracijo vloge in pomena, ki jo ima Gradis v našem gospodarstvu. Po velikosti je Gradis vse povojno obdobje največja gradbena delovna organizacija na Slovenskem. Leta 1966 je znašal njegov celotni dohodek 142 milijonov dinarjev, pred petimi leti že 505 milijonov dinarjev, pred dvema letoma 1130 mi-

lijonov dinarjev in lani že 1301 milijon dinarjev. Značilnost razvoja vseh dejavnosti v Gradisu je v stalnem in intenzivnem povečanju proizvodnih zmogljivosti, uvajanju novih in sodobnih tehnoloških postopkov v gradnjo in povečevanju produktivnosti dela. Takšna razvojna usmeritev je seveda tudi krepila delež Gradisa v celotnem dohodku slovenskega gradbeništva. Pred devetimi leti je znašal ta delež le 10,8 odstotka, pred petimi leti 14,7 odstotka, lani že 17,4 odstotka, medtem ko predstavljajo Gradisove zmogljivosti 3 odstotke v jugoslovanskem gradbeništvu.

Približno enake trende rasti lahko zasledimo tudi pri realizaciji ter ustvarjenem dohodku, kar je nedvomno posledica dobre opremljenosti Gradisa s sodobno strojno opremo in relativno visoke produktivnosti. Vrednost osnovnih sredstev po nabavni ceni znaša 165 milijonov dinarjev, kar je za 385 odstotkov višja vrednost, kot je bila 1966. leta. Obseg mehanizacije, s katero upravljajo delavci Gradisa, je velik, saj najdemo na njegovih gradbiščih 20 buldožerjev, 17 valjarjev, 13 nakladačev, 32 bagrov, 44 velikih stolpnih žerjavov, 10 avtodigval in skupni osnovni vrednosti 110 milijonov dinarjev. V voznem parku je 64 vozil preklucnikov, 15 vlačilcev, 25 avtomobilov za prevoz betona. Poleg te opreme imajo v posameznih bazenih še lastne centralne betonarne ter separacije.

Že pred več leti so Gradisovi gradbeni in strojni inženirji in tehniki uvedli projektiranje lastne strojne opreme, torej Gradisove proizvodnje, ki se uspešno uveljavlja po vsej Jugoslaviji. V dveh temeljnih organizacijah kovinskih obratov v Ljubljani in Mariboru izdelujejo celotno opremo za centralne betonarne in separacije, asfaltne baze, dozirne posode itd. za lastne potrebe in za potrebna tržišča.

Projektivna biroja v Ljubljani in Mariboru, ki imata vsak zase status temeljne organizacije združenega dela, sta z usmeritvijo na sistemske gradnje, z delitvijo dela in specializacijo zelo mnogo, če že ne največji pripevala k razvoju gradnje tipskih stanovanjskih objektov, tipskih skladiščnih hal, industrijsko proizvedenih gradbenih polizdelkov, montažnih mostov, viaduktov itd. S tem so

Najvišji dimnik v Evropi pri trboveljski termoelektrani pridobiva na višini

projektanti ustvarili prve temelje za tehnološki napredek v gradnji, omogočili proizvodnjo večjega dela potrebnih gradbenih elementov in s tem vplivali tudi v veliki meri na racionalnost gradenj, skrajšanje gradbenih rokov in izboljšano kvaliteto dela.

Pri uveljavljanju sodobne tehnologije, priprave pomožnih konstrukcij in strojnih naprav za izpopolnitev opremljenosti delovne organizacije, uspešno delujejo še štiri njihove temeljne organizacije združenega dela.

Lesni obrat v Škofji Loki je zelo sodobno opremljen in obdelujejo v njem lesno surovino do polfinalnih proizvodov, dopolnjuje pa tudi in omogoča prefabrikacijo pomožnih lesnih konstrukcij ter proizvodnjo različne opreme za finalizacijo gradbenih objektov.

Za opremljanje vseh temeljnih organizacij s srednjo in lahko mehanizacijo ter s pomožnimi konstrukcijami lastne proizvodnje skrbijo kovinski obrati v Ljubljani in Mariboru. Posebni specializirani oddelki skrbijo za uspešno vzdrževanje strojne in voznega parka, medtem ko sta TOZD – obrat gradbenih polizdelkov v Ljubljani in samostojna betonarna s specializiranim obratom v Mariboru organsko povezana z osnovno proizvodnjo.

Gradis ima železokrivske obrate v Ljubljani, Mariboru in na gradbišču JE v Krškem. Vsi so sodobno opremljeni in neposredno povezani s skladiščem betonskega železa, kar omogoča optimalizacijo zaloga betonskega železa in tudi izboljšanje organizacije dela pri izdelovanju armatur.

Nova organizacija in razširitev obratov gradbenih polizdelkov v Ljubljani in Mariboru, kakor tudi separacije in betonarne v Mariboru omogočajo razširitev industrijske proizvodnje raznih montažnih elementov za vso Slovenijo.

Delavci Gradisa si grade v Ljubljani svoje nove upravne prostore ... (Foto: A. Ul.)

Z dopolnjeno tehnološko in samoupravno organiziranostjo v Gradisu se lahko ta delovna organizacija tudi uspešneje vključuje v integracijske in kooperacijske procese, saj omogoča izpeljana specializacija ne le povečan obseg proizvodnje in boljše poslovanje, pač pa olajšuje prevzemanje največjih nalog v sodelovanju z drugimi specializiranimi partnerji.

DOBER PROIZVAJALEC IN GOSPODAR

Sodobna tehnologija, specializacija in učinkovita organiziranost delovnih procesov in delovne organizacije kot celote – omogočajo Gradisu doseganje visoke produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja. Podatki kažejo, da produktivnost stalno narašča. Povsem normalno je, da so se v skladu s povečanjem produktivnosti, celotnega dohodka in dohodka povečevali tudi osebni dohodki, vendar ne v tako visokih odstotkih. Če kot osnovo pri tem povečevanju vzamemo 1966. leto, lahko zabeležimo, da so v 1968. letu narasli osebni dohodki za 28 odstotkov, 1970. leta za 106 odstotkov, 1972. leta za 191 odstotkov in lani za 307 odstotkov v primerjavi z letom 1966.

Letošnji gospodarski načrt predvideva, da bo Gradis dosegel proizvodnjo v vrednosti 2900 milijonov dinarjev, kar je za 61 odstotkov več kot lani, družbeni proizvod se bo povečal za 51 odstotkov, dohodek za 50 odstotkov, osebni dohodek in prejemki za 49 odstotkov, ostanek dohodka za 62 odstotkov. Število zaposlenih naj bi doseglo 6900 delavcev, kar je le za 5 odstotkov več, kot jih je bilo v Gradisu zaposlenih lani.

Navedene številke nedvomno govore, da ima naša družba v tem skoraj 7000 članskem kolektivu dobrega gospodarja, ki je uveljavljen doma in na tujem. Delavci Gradisa so pričeli graditi na tujem že 1964. leta, ko so sklenili pogodbo za gradnjo z največjim nemškimi gradbenim podjetjem Ph. Holzman, A. G. Frankfutt – Main. Danes posluje Gradisova enota v tem mestu kot

samostojna temeljna organizacija združenega dela.

Pravzaprav je ta delovna organizacija utirala pot za vključevanje naših gradbenikov na tuja tržišča. Že takoj, ob začetku dela v Zvezni republici Nemčiji, so v Gradisu postavili tudi pravilnik, ki je urejal pravice in dolžnosti naših delavcev, prav tako pa so v njem tudi določila o nastanitvi delavcev, socialnih in samoupravnih pravicah itd. Prvi je uvedel tudi načelo delitve dohodka, kljub temu, da so bile ob tem precejšnje težave in nerazumevanja. Lani je bilo v ZRN zaposlenih 500 Gradisovih delavcev, letos pa jih bo delalo v tej državi le 230. Prav tako pa so njegovi delavci gradili tudi v Avstriji, Libiji in Franciji. V bodoče bo prevzemanje del v zahodnih državah manjše, vendar pa s tem Gradis ne bo opustil dela na tujih tržiščih, saj je že razposlal svoje strokovnjake v afriške dežele, da proučijo vse možnosti vključitve Gradisa v gradnjo teh dežel.

GOSPODARSKO IN TEHNOLOŠKO ZAKROŽENE TOZD

Začetki organiziranja temeljnih organizacij združenega dela v Gradisu segajo v 1971. leto, akcija pa je tekla še celo 1972. leto, nato pa so temeljne organizacije pred dvema letoma podpisale samoupravni sporazum o združitvi v Gradbeno industrijsko podjetje Gradis. Ta delovna organizacija je bila konstituirana na novih načelih med prvimi delovnimi organizacijami v gradbeni dejavnosti naše republike. V Gradisu je bilo ustanovljenih 17 temeljnih organizacij združenega dela, kot 18. TOZD pa so se jim pred kratkim priključile „Gradnje“ Ptuj. Za opravljanje zadev, ki so skupnega pomena za vse temeljne organizacije pa je organizirana delovna skupnost skupnih služb.

Pri konstituiranju temeljnih organizacij združenega dela prevladujejo teritorialno načelo, ekonomska in tehnološka zaokroženost, kar vse omogoča, da delavci lahko vplivajo neposredno na krepitve materialne baze svoje temeljne organizacije,

prav tako pa tudi delovne organizacije kot celote. Vsaka TOZD ima svoj interni zaključni račun, ki vsebuje vse podatke o bilanci stanja, uspeha in druge, ki so potrebni za odločanje. Prav tako pa so vse TOZD ustanovile „interno banko“, ki vodi interne žiro račune ter ureja vsa medsebojna finančna razmerja v okviru delovne organizacije.

NOVA SAMOUPRAVNA ORGANIZIRANOST SPODBUJA ZDRUŽEVANJE

Čisti računi med temeljnimi organizacijami, specializacija in urejeni odnosi so gotovo zelo dobra osnova za večje povezovanje tudi tega našega gradbenega giganta z drugimi delovnimi in temeljnimi organizacijami združenega dela. Že pred dvema letoma so se začeli dogovori o združitvi z OZD Slovenija ceste in Primorjem iz Ajdovšine v SOZD GAST. Z združitvijo teh treh slovenskih delovnih organizacij bo dosežena še večja delitev dela in specializacija, kar bo omogočalo boljše izkoriščanje tehničnih zmogljivosti in racionalnejšo povezavo poslovanja delovnih organizacij. Glavne prednosti so prav gotovo v večjih možnostih bolj usklajenega razvoja, usklajeni gospodarski politiki, večji finančni moči, zmanjšanju rizika pri prevzemanju velikih del itd. Večja specializiranost in delitev dela med delovnimi organizacijami pa bosta omogočili tudi znižanje stroškov in boljše izkoriščanje znanja visokokvalificiranih kadrov.

Na ravni sestavljene organizacije bo predvsem združena dejavnost gradnje avtocest in objektov hidrogradnje. Prav tako pa bodo združili tudi posamezne funkcije poslovanja kot so n.p.r. organizacijsko informacijska, splošna in kadrovska in druge.

Nedvomno je ta združitev ponoven primer zdrave presoje v naših delovnih kolektivih, ki razbijajo zapletenost, ki je po navadi umetno ustvarjeno in temelji na lažni tekmovalnosti, saj se vse bolj zavedajo, da lahko združeni več naredijo in boljše gospodarijo.

E. P.